บทที่ 2
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถนำเสนอในส่วนที่สอดคล้องกัน โดยมีหัวข้อสำคัญในการนำเสนอ ดังนี้

1. ความสำคัญของภาษาจีนต่อเศรษฐกิจโลก
2. ความสำคัญของภาษาจีนต่อธุรกิจไทย
3. ภาษาจีนกับการศึกษาในประเทศไทย

1. ความสำคัญของภาษาจีนต่อเศรษฐกิจโลก

ความสำคัญของภาษาจีนต่อเศรษฐกิจโลกนั้นมีสาเหตุที่น่าศึกษาหลายประการ ในที่นี้ผู้วิจัยขอจำกัดแต่เพียงสาเหตุที่อาจจะส่งผลกระทบต่อที่มาของการศึกษาความต้องการบุคลากรภาษาจีนในวงการธุรกิจไทย

1.1 จีนกับการเปิดประเทศ

เมื่อกล่าวถึงเศรษฐกิจโลกในยุคปัจจุบัน โดยทั่วไปจะทำให้นึกเชื่อมโยงไปถึงประเทศจีนโดยปริยาย ตั้งแต่จีนเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยสถาปนาประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2492 ก็ได้พยายามหาวิถีทางในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยประสบการณ์ในช่วงแรกปี พ.ศ. 2509-2519 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจจีนทรุดโทรมมากที่สุดทั้งนี้มีสาเหตุมาจากการปฏิวัติใหญ่ทางวัฒนธรรมของประเทศจีน ผลของความสูญเสียทางเศรษฐกิจเสมือนประสบการณ์ที่คุ้มค่าและเป็นเรื่องกระตุ้นเตือนให้จีนพยายามดิ้นรนพัฒนาประเทศไปสู่ความก้าวหน้า การพัฒนาเศรษฐกิจของจีนได้เริ่มจริงจังเมื่อครั้งที่มีการประชุมสมัชชาใหญ่ครั้งที่ 11 ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2521 ภายใต้การชี้นำของเติ้ง เสี่ยวผิง ตามนโยบาย "ปรับเปลี่ยน ปฏิรูป ปรับปรุง และยกระดับให้สูง" หรือทางการจีนเรียกว่า "เข็มมุ่งอักษรแปดตัว" (หมายถึงอักษรจีนทั้ง 8 ตัว คือ 調整 改革 整頓 提高) "การปรับเปลี่ยน" หมายถึง ต้องปรับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจภาคต่าง ๆ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างการเกษตรอุตสาหกรรมหนัก อุตสาหกรรมเบา ความสัมพันธ์ระหว่างการสะสมทุนกับการบริโภค ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม "การปฏิรูป" หมายถึง ต้องขจัดส่วนที่ไม่เหมาะสมในระบบบริหารเศรษฐกิจอย่างมีขั้นตอน "การปรับปรุง" หมายถึง ต้องขจัดภาวะความยุ่งเหยิงในระบบบริหารของหน่วยงานวิสาหกิจ โดยเสริมสร้างให้มีฝ่ายจัดการที่แข็งแกร่ง ระบบการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจน กฎระเบียบที่เป็นวิทยาศาสตร์เพื่อให้เกิดระเบียบการผลิตที่สมบูรณ์ "ยกระดับให้สูง" หมายถึง จะต้องเร่งมือในการยกระดับด้านการผลิต ด้านเทคนิค และด้านการบริหาร เพื่อเพิ่มประสิทธิผลทางเศรษฐกิจของประเทศ (ประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์. 2536 : 23)

อย่างไรก็ตาม นโยบายฟื้นฟูเศรษฐกิจของจีนก็เริ่มเป็นรูปธรรมจริงจัง เมื่อจีนดำเนินนโยบายเปิดประเทศรับเอาทุนจากต่างชาติเข้ามาด้วยการส่งเสริมการค้าการลงทุน รวมถึงการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Specia ; Economic Zones—SEZ 's) โดยในปี พ.ศ. 2522 คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้ตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นหลายแห่ง เช่น เมืองเซิ่นเจิ้น จูไห่ ซัวเถา เซี่ยเหมินในมณฑลฮกเกี้ยน ปี พ.ศ. 2527 ให้เปิดเมืองชายฝั่งเพิ่มขึ้นอีก 14 เมือง ได้แก่ ต้าเหลียน เกาะฉินหวง เทียนสิน เยนไถ ชิงเต่า เหลียนหยุนกั่ง เซี่ยงไฮ้ หนิงปอ วุนโจว ฟูโจว กวางเจา จิ้นโจว เป่ยไห่ และเกาะไหหล่ำในปี พ.ศ. 2530

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นนโยบายที่สร้างโอกาสให้ชาวต่างประเทศได้หันมาสนใจและร่วมมือกับจีน และมีโอกาสทำความรู้จักจีนมากยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันจีนก็ได้รับผลประโยชน์จากการเปิดประเทศ ที่เห็นได้ชัดคือช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2521-2528 รายได้ต่อหัวของชาวชนบทจีนอยู่ในระดับ 10% ต่อปี ขณะที่การลงทุนกับต่างประเทศก็ได้ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว รศ. ดร.สมภพ มานะรังสรรค์ กล่าวถึงแนวโน้มการลงทุนจากต่างประเทศในจีนว่า ปี พ.ศ. 2534-2537 จีนได้ลงนามในสัญญาการลงทุนกับต่างประเทศถึงกว่า 193,000 รายการ คิดเป็นมูลค่าการลงทุนกว่า 306,050 ล้านดอลล่าห์สหรัฐ และคาดกันในสมัยนั้นว่าปี พ.ศ. 2534-2538 จะมีชาวต่างชาติเข้าไปลงทุนในจีนคิดเป็นมูลค่าถึงประมาณ 150,000 ล้านดอลล่าห์สหรัฐ หรือเฉลี่ยปีละ 30,000 ล้านดอลล่าห์ ประเทศที่เข้าไปลงทุนในจีนประกอบด้วยประเทศอเมริกา ยุโรป ชาวเอเชีย โดยช่วงแรกประเทศที่เข้าไปลงทุนในจีนมากที่สุด คือ ฮ่องกง ไต้หวัน สหรัฐ ญี่ปุ่น ส่วนประเทศไทย ก็ได้มีบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์เข้าไปลงทุนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522 และได้มีความตกลงว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนกับจีนเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2528 และนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 ไทยได้เข้าไปลงทุนในจีนอีกเป็นจำนวนมาก ปริมาณการลงทุนของไทยในประเทศจีนจัดว่าอยู่ในลำดับที่ 8 เงินลงทุนคิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 3,500 ล้านเหรียญสหรัฐ (อำพล พรรณเชษฐ์ และ ไสว วิศวานนท์. 2540 : 17)

1.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทย

ความจำเป็นในการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศไทย ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองทำให้รัฐบาลไทยจำเป็นต้องสร้างนโยบายชักชวนให้ชาวต่างประเทศเข้ามาลงทุนในประเทศ เพื่อช่วยเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น รัฐบาลไทยได้ประกาศใช้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2497 และได้มีการปรับปรุงแก้ไขอีกหลายครั้งในเวลาต่อมา เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความต้องการของประเทศ ในระยะแรกของการชักจูงประเทศต่าง ๆ เข้ามาลงทุนในไทยประสบความสำเร็จไม่น้อย ระหว่างปี พ.ศ. 2503-2531 ได้มีบริษัทต่างประเทศที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทยมีจำนวนทั้งสิ้น 739 ราย และในระหว่างปี พ.ศ. 2529-2532 ประเทศไทยจัดได้ว่าเป็นแหล่งการลงทุนที่สำคัญของโลก โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2531 เป็นปีที่เศรษฐกิจของไทยเติบโตขึ้นร้อยละ 13.2 นับแต่นั้นมาเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศก็เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและรวดเร็วในอัตราที่สูง คือ เพิ่มจาก 9,044 ล้านบาทในปี พ.ศ. 2530 เป็น 27,964 ล้านบาท 45,698 ล้านบาทและ 64,695 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2531-2533 ตามลำดับ

ขณะเดียวกันสัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างประเทศในช่วงเวลาดังกล่าวสูงขึ้นมากจากร้อยละ 30.6 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 44.1 ในปี พ.ศ. 2530 และเท่ากับ 51.8 ในปี พ.ศ. 2531 (จุฑาทิพย์ เอี่ยวจิตเมตตา. 2532 : 1)

การขยายตัวของการลงทุนจากต่างประเทศในไทยได้สิ้นสุดลงในปี พ.ศ.2534 เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศชบเซาลง เงินทุนโดยตรงจากต่างประเทศในขณะนั้นลดลงถึงร้อยละ 21 (สำนักงานส่งเสริมการลงทุน. 2536 : 1) และภายในปี พ.ศ. 2532-2536 ได้เกิดกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (New Industrialized Countries) ขึ้น ได้แก่ ไต้หวัน ฮ่องกง สิงคโปร์ และเกาหลี ซึ่งประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ได้ขยายบทบาทการลงทุนกับต่างประเทศอย่างรวดเร็ว (สำนักงานส่งเสริมการลงทุน. 2536 : 3) เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ส่วนใหญ่เป็นประเทศที่ใช้ทั้งภาษาสากลและภาษาจีนในการติดต่อทำการค้า และกลุ่มประเทศเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมนโยบายการลงทุนในประเทศไทยเป็นอันมากเช่นเดียวกัน ดังเช่น ไต้หวันเป็นประเทศหนึ่งที่ได้เข้ามาลงทุนในประเทศไทยและมีปริมาณการลงทุนที่ค่อนข้างสูงเป็นอันดับ 3 ในปี พ.ศ. 2541 มีจำนวนโครงการที่ได้รับอนุมัติทั้งสิ้น 77 โครงการ เงินลงทุนเท่ากับ 10,608 ล้านบาท หรือเท่ากับร้อยละ 305 ของเงินลงทุนของโครงการที่มีต่างชาติร่วมถือหุ้นในไทย และในปีเดียวกันประเทศสิงคโปร์เป็นอีกประเทศหนึ่งที่เข้ามาลงทุนในประเทศไทยในอันดับที่ 4 มีจำนวนโครงการที่ได้รับการอนุมัติทั้งสิ้น 60 โครงการ เงินลงทุนทั้งสิ้น 12,247 ล้านบาท เป็นต้น

2. ความสำคัญของภาษาจีนต่อธุรกิจไทย

ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศที่มีความใกล้ชิดกับสังคมไทยแนบแน่น จนกระทั่งคนไทยอาจมองข้ามความพิเศษในลักษณะของการเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่ง คนไทยน่าจะเริ่มสัมผัสกับภาษาจีนตั้งแต่เริ่มทำการติดต่อค้าขายกับจีนในสมัยอยุธยา สมัยธนบุรี จวบจนสมัยรัตนโกสินทร์ ภาษาจีนไม่ใช่ภาษาที่คนไทยคุ้นเคยโดยได้รับฟังจากพ่อค้าชาวจีนที่เข้ามาค้าขายในประเทศไทยผ่านไปและผ่านมาเท่านั้น ยังคุ้นเคยจากสภาพแวดล้อมภายในประเทศบริเวณที่มีชาวจีนอพยพอาศัยอยู่ ซึ่งหลักฐานทางทางประวัติศาสตร์หลายฉบับมักระบุว่า ในแต่ละยุคสมัยมีชาวจีนอพยพเข้ามาอาศัยในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้เนื่องจากประเทศไทยมีที่ดินทำกินกว้างขวาง ทรัพยากรธรรมชาติอุดมสมบูรณ์ และยังมีประชากรน้อย ดังนั้นเมื่อชาวจีนอพยพซึ่งเป็นผู้ชำนาญทางด้านการค้าขายและความชำนาญในงานทักษะด้านต่าง ๆ อพยพเข้าประเทศจึงได้รับการต้อนรับเป็นอันดีจากเจ้าบ้าน

ชาวจีนได้ชื่อว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการค้า เมื่อชาวจีนอพยพเข้ามาสู่ประเทศไทยก็ได้มีส่วนผลักดันให้เกิดการขยายตัวทางด้านการค้าอย่างไม่มีที่สิ้นสุด บริเวณที่มีชาวจีนอพยพอาศัยมักเป็นแหล่งการค้าที่สำคัญ โดยแหล่งชุมชนที่มีชาวจีนอาศัยเป็นจำนวนมากจนกลายเป็นศูนย์กลางแห่งการค้าที่สำคัญของประเทศไทย คือ กรุงเทพมหานคร กรุงเทพฯ จึงน่าจะเป็นแหล่งที่คนไทยสามารถศึกษาภาษาจีนได้เป็นอย่างดี

โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาจีนแต้จิ๋ว ซึ่งเป็นภาษาถิ่นจีนที่นิยมกันมากในเขตกรุงเทพฯ เนื่องจากกรุงเทพฯ เป็นเขตพื้นที่มีชาวจีนแต้จิ๋วอาศัยมากที่สุด แต่ทั้งนี้ก็มิใช่ว่าจะมีเพียงภาษาจีนแต้จิ๋วที่ใกล้ชิดกับสังคมไทยเท่านั้น ภาษาถิ่นอื่น ๆ ที่เข้ามาพร้อมชาวจีนอพยพจากหลายมณฑล เช่น ชาวจีนมณฑลกว่างตง นำภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนแคะและภาษาจีนกวางตุ้งเข้าประเทศ ชาวจีนมณฑลฝูเจี้ยน เจ้าของภาษาจีนฮกเกี้ยน (หรือภาษาจีนกลางเรียกว่า ภาษาฝูเจี้ยน) ชาวจีนไหหลำเจ้าของภาษาไหหลำนำเอาภาษาถิ่นของตนเข้ามาในประเทศไทย เป็นต้น ภาษาถิ่นจีนเหล่านี้ก็น่าจะเป็นภาษาที่คนไทยสามารถศึกษาได้จากเจ้าของภาษาภายในประเทศโดยไม่ต้องเดินทางออกไปศึกษายังต่างประเทศ

เป็นที่น่าสังเกตว่าโอกาสการศึกษาภาษาจีนของคนไทยอยู่ใกล้ตัวมาก ตั้งแต่สมัยสุโขทัยจวบจนปัจจุบัน ยุคสมัยความสัมพันธ์ระหว่างไทย - จีนตลอดระยะเวลา 700 กว่าปีมานี้ เป็นช่วงคนไทยน่าจะหยิบฉวยโอกาสการเรียนรู้ภาษาจีนให้ได้มากที่สุด และราชการไทยก็น่าจะวางรากฐานโดยสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตบุคคลที่มีความรู้ภาษาจีนให้มากที่สุดเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อการติดต่อค้าขายกับจีนได้อย่างราบรื่นยิ่งขึ้น จวบจนปัจจุบันนี้ยังปรากฏว่ามีคนจีนเข้ามาทำการค้ากับไทยมากมายไม่ขาดสาย ภาษาจีนจึงเป็นภาษาต่างประเทศที่ไม่ควรมองข้ามแม้แต่น้อย แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าคนไทยมักเป็นฝ่ายเสียเปรียบจีนในด้านภาษาที่ใช้สื่อสารมาโดยตลอด คำว่า "ยุคการค้าที่รุ่งเรืองของประเทศไทย" ในความเป็นจริงผู้มีอิทธิพลทางการค้ากลับเป็นกลุ่มชาวจีนที่อาศัยในประเทศไทยเสมอมา โอกาสการศึกษาภาษาต่างประเทศที่ปรากฏกลับเป็นโอกาสของชาวจีนที่ได้เรียนรู้ภาษาไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยเสียมากกว่า

ในอดีตการที่ประเทศไทยไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อปัญหาด้านบุคลากรภาษาจีนนั้น อาจเป็นเพราะการค้าขายในประเทศ ส่วนใหญ่เป็นเรื่องระหว่างชาวจีนด้วยกัน หรือชาวจีนในประเทศกับชาวจีนต่างประเทศ เช่น ระบบการค้าสี่เส้า เป็นตัวอย่างความร่วมมือทางการค้าของกลุ่มชาวจีนโพ้นทะเล 4 พื้นที่หลักที่รุ่งเรืองมานาน ได้แก่ ฮ่องกง สิงคโปร์ กรุงเทพฯ และซัวเถา (โดยมีฮ่องกงเป็นศูนย์กลางดำเนินการค้า) เป็นต้น หรือเป็นที่ทราบดีว่าสมัยการผูกขาดสินค้านั้น ราษฎรไทยทั่วไปเข้าใจกันว่าการค้าเป็นเรื่องของหลวง เป็นเรื่องของชนชั้นสูงติดต่อกับชาวจีนเท่านั้น และสมัยที่รัฐบาลปิดโอกาสการศึกษาภาษาจีนค่อนข้างเห็นได้ชัดเจน ก็คือช่วงเปลี่ยนแปลงการปกครองปี พ.ศ. 2475 (รายละเอียดดังจะกล่าวในหัวข้อต่อไป) การควบคุมการศึกษาภาษาจีนในสมัยรัชกาลที่ 7 ทำให้คนจีนในประเทศกลืนกลายเป็นชาวไทยและใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการสื่อสาร จึงเป็นปัญหาที่ไม่ว่าคนไทยหรือคนไทยเชื้อสายจีนรุ่นใหม่ควรให้ความสำคัญถึงการติดต่อการค้ากับต่างประเทศในอนาคต ส่วนปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ น่าจะมาจากจุดประสงค์ของการศึกษาภาษาจีนที่สำคัญก็เพื่อการค้าขายเป็นหลัก คนจีนจัดตั้งโรงเรียนจีนในสมัยแรก เพื่อศึกษาภาษาในการติดต่อการค้าเพื่อยังชีพ คนไทยซึ่งไม่ถนัดการค้าขายแต่สนใจอาชีพด้านกสิกรรมและรับราชการ จึงไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการศึกษาภาษาจีน ปล่อยโอกาสให้ชาวจีนในประเทศค้าขายกันเองอย่างอิสระ จนกระทั่งเมื่อการค้าภายในประเทศตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของชาวจีน จึงเริ่มมีผู้เสนอให้ใส่ใจต่อการเพาะนักธุรกิจชาวไทยขึ้นบ้าง เช่น สมัยรัชกาลที่ 7 พระยาธรรมศักดิ์มนตรี ได้เคยปาฐกถาเรื่อง "สยามกับพาณิชย์" (ปาถกฐาโดย

พระยาธรรมศักดิ์มนตรี วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2475. รวบรวมใน หนังสืออนุสรณ์หนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ กรรชิง โชติกเสถียร. 2516 : 40 - 64) กระตุ้นให้ไทยทำการเพาะพ่อค้าไทย ซึ่งน่าจะหมายถึงการเริ่มให้ความสำคัญต่อภาษาจีนด้วย หรือในยุคสมัยก่อนหน้านั้น คือสมัยรัชกาลที่ 5 เคยมีผู้กล่าวถึงการเตรียมผลิตบุคลากรภาษาจีนมาแล้วเช่นกัน เช่น บันทึกเรื่องจีนของพระยาวงศานุประพันธ์ (ม.ร.ว. สอ้าน สนิทวงศ์ ณ อยุธยา) กล่าวไว้ดังนี้

> รัฐบาลควรส่งไทยออกไปเล่าเรียนในประเทศยี่ปุ่นและประเทศจีนให้มากพอที่จะเปนกำลังราชการต่อไปข้างน่า เพราะชาวต่างประเทศที่เข้ามาพึ่งพิงพระบรมโพธิสมภารแลอยู่ในความปกครองเรานั้นมีจีนเปนพื้น (พระยาวงศานุประพันธ์. 9 กันยายน ร.ศ.129 : ภาคผนวก ข ใน พลกุล อังกินันท์น. 2514 : 189)

ภาษาจีนมีความสัมพันธ์กับธุรกิจในประเทศและนอกประเทศ หรือกล่าวได้ว่าธุรกิจในประเทศและนอกประเทศมีความสัมพันธ์กับภาษาจีนเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แม้ว่าในอดีตการศึกษาภาษาจีนเป็นเรื่องที่เกี่ยงโยงถึงการเมือง แต่ปัจจุบันเป็นเรื่องของการคำนึงถึงความอยู่รอด ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจของประเทศชาติ ดังนั้นเมื่อมองเห็นสภาพอนาคตที่ค่อนข้างมีความแน่ชัดแล้ว ก็ควรที่จะเตรียมการณ์รองรับสถานการณ์ของสหัสวรรษหน้าต่อไป

3. ภาษาจีนกับการศึกษาในประเทศไทย

3.1 ความเป็นมาของการก่อตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีน

พัฒนาการการศึกษาภาษาจีนในประเทศไทยตลอดช่วงเวลา 20 ปีที่ผ่านมายังนับว่ายังไม่ก้าวหน้าเท่าประเทศเพื่อนบ้าน มาเลเซีย เวียดนาม บรูไน ฟิลิปปินส์ หรือสิงคโปร์ ซึ่งส่วนใหญ่มีการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนอย่างต่อเนื่องทุกระดับตั้งแต่ระดับมัธยมจนถึงระดับอุดมศึกษา สาเหตุที่การศึกษาภาษาจีนในประเทศไทยไม่ค่อยพัฒนา มีความเป็นมาที่ส่งผลกระทบต่อการผลิตบุคลากรภาษาจีนในธุรกิจไทยซึ่งผู้วิจัยได้ลำดับเนื้อหาสำคัญดังต่อไปนี้

3.1.1 การก่อตั้งและการขยายตัวของโรงเรียนสอนภาษาจีนระยะแรก (ก่อนสมัยรัตนโกสินทร์ - รัชกาลที่ 5 ----- ปี พ.ศ. 2468)

ประวัติความเป็นมาของการก่อตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีนในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา

หลายฉบับ พบว่าวิทยานิพนธ์ เรื่อง "วิวัฒนาการควบคุมโรงเรียนจีน" ของนายพิชัย รัตนพล ที่รวบรวมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 ค่อนข้างจะมีเนื้อหาที่สมบูรณ์ที่เดียว จึงได้นำมาสรุปความสำคัญโดยลำดับสถาบันที่เปิดสอนภาษาจีนก่อน - หลัง ดังนี้

1) *โรงเรียนจีนที่เกาะเรียน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* จากบันทึกหลักฐานประวัติการก่อตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีน ของกรมวิสามัญศึกษา เรื่อง "โรงเรียนราษฎร์เพื่อสอนภาษาจีน" ซึ่งจัดพิมพ์ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2500 บันทึกว่า ในสมัยปลายกรุงศรีอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์จะมีชาวจีนเข้ามาตั้งหลักแหล่งถาวรที่เมืองไทยเป็นจำนวนมาก จึงได้มีการก่อตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีนขึ้น ซึ่งตามหลักฐานไม่ได้มีการบันทึกชื่อโรงเรียน แต่ทราบว่าตั้งอยู่บริเวณเกาะเรียน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนแห่งนี้มีนักเรียนทั้งสิ้นประมาณ 200 คน และทำการสอนเฉพาะภาษาจีนล้วน ๆ (พิชัย รัตนพล. 2512 : 39 - 40)

2) *โรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นโดยคณะมิชชั่นนารีอเมริกัน* สถานที่ตั้งอยู่บริเวณวัดอรุณราชวราราม จังหวัดธนบุรี ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2395 ราวสมัยรัชกาลที่ 4 ตั้งขึ้นเป็นโรงเรียนประจำสอนภาษาจีน โดยมีครูจีนในคณะมิชชั่นนารี ชื่อ ซินแซเกียง กวาซิน (姜國習) เป็นผู้สอน โรงเรียนสอนภาษาจีนแห่งที่สองของไทยนี้ เมื่อแรกเปิดมีนักเรียนเป็นชายทั้งสิ้น 27 คน ต่อมาเมื่อทำการโยกย้ายไปที่ สำเหร่ จังหวัดธนบุรี จึงได้เปิดสอนนักเรียนหญิงด้วย (ไม่ได้ระบุจำนวนนักเรียน) ภายหลังปี พ.ศ. 2403 เมื่อซินแซ เกียง กวาซิน ถึงแก่กรรมไม่นานนัก โรงเรียนแห่งนี้จำเป็นต้องปิดลง เมื่อพิจารณาจากคำเรียก "ซินแซ" ผู้วิจัยเข้าใจว่าโรงเรียนแห่งนี้คงสอนเน้นภาษาจีนแต้จิ๋ว และคงมีจุดมุ่งหมายในการเผยแพร่ศาสนาไปพร้อมกัน ตามลักษณะของคณะผู้จัดตั้ง

3) *โรงเรียนฮั่วเอียะ* (華益) จัดตั้งโดยสมาคมจงฮวา เมื่อปี พ.ศ. 2451 ตรงกับปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 5 สถานที่ตั้งคือ ตรอกกับตันบุช ถนนเจริญกรุง จังหวัดพระนคร โรงเรียนฮั่วเอียะจัดว่าเป็นโรงเรียนจีนที่จัดขึ้นตามแผนการศึกษาแผนใหม่แห่งแรกของประเทศไทยและเป็นโรงเรียนจีนที่สร้างคุณูปการด้านการศึกษาต่อลูกหลานชาวจีนในสมัยนั้นเป็นอันมาก เพราะได้นำเอาแบบอย่างจากโรงเรียนในประเทศจีนมาใช้ (พิชัย รัตนพล. 2512 : 53) เมื่อเริ่มก่อตั้งโรงเรียนโดยทางคณะชาวจีนโพ้นทะเลในประเทศไทย "ตั้งเม่งหวย" (同盟會) รับเป็นผู้ดูแลและจัดครูผู้สอนจากเมืองจีน 3 คน เป็นชาวจีนเสฉวน 1 คน ชาวจีนกวางตุ้ง 1 คน และไหหลำ 1 คน (พิชัย รัตนพล. 2512 : 43)

การเปิดสอนภาษาจีนของโรงเรียนแห่งนี้ นับว่ามีปัญหาอยู่บ้างในเรื่องความยากลำบากในการเดินทางของครูผู้สอนซึ่งเดินทางมาจากเมืองจีน นอกจากนั้นก็ยังมีปัญหาเรื่องทัศนพื้นฐานของครูชาวจีนส่วนใหญ่ที่ยึดถือภาระกิจหลักคือ การร่วมกิจการปฏิวัติในประเทศจีนเสียมากกว่าประโยชน์ด้านการศึกษาเพื่อบุตรหลานชาวจีนในประเทศไทย ครูจากประเทศจีนยังได้พยายามปลูกฝังความคิดตามลัทธินิยมไตรราษฎร์ของ ดร. ซุน ยัดเซ็น ที่กำลังดำเนินการปฏิวัติล้มล้างราชวงศ์แมนจูที่ประเทศจีนในสมัยนั้นซึ่งแพร่ขยายไปยังชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก ครั้นปี พ.ศ. 2454 เมื่อ ดร. ซุน ยัดเซ็นทำการปฏิวัติสำเร็จ บรรดาครูผู้สอนต่างพากันเดินทางกลับประเทศจีน (พิชัย รัตนพล. 2512 : 44) ลักษณะความเป็นมาของโรงเรียนฮั่วเอียะดังกล่าว

เห็นได้ชัดว่ามีความเป็นมาที่ค่อนข้างแตกต่างจากโรงเรียน 2 แห่งแรกที่กล่าวถึง กล่าวคือมีจุดมุ่งหมายทางการเมืองมากกว่ามุ่งค้าชูการศึกษา โรงเรียนฮั่วเอียะจึงเป็นโรงเรียนที่ทางราชการไทยให้ความระมัดระวังในเวลาต่อมา

4) *โรงเรียนซินหมิน* (新民) หมายถึงโรงเรียนของประชาชนจีนยุคใหม่ ตั้งขึ้นราวปี พ.ศ. 2451 เป็นโรงเรียนแห่งแรกที่ใช้ชื่อเป็นภาษาจีนกลาง (Mandarin) ผู้ร่วมก่อตั้งเป็นชาวจีนหลายกลุ่มหลายภาษาถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วยสมาคม 5 แห่งในสมัยนั้น ได้แก่ แต้จิ๋ว ไหหลำ กวางตุ้ง ฮกเกี้ยน และแคะ อุปสรรคการดำเนินงานของโรงเรียนซินหมิน คือการให้อำนาจบริหารกับกลุ่มชาวจีนแต้จิ๋ว การเรียนการสอนจึงเป็นภาษาจีนแต้จิ๋วทั้งสิ้น จีนอีก 4 กลุ่มภาษาที่ร่วมก่อตั้งโรงเรียนจึงไม่พอใจและแยกตัวไปตั้งกลุ่มโรงเรียนจีนเฉพาะภาษาถิ่นของตนบ้าง บรรยากาศการแข่งขันการเปิดโรงเรียนสอนภาษาจีนในสมัยนั้นจึงได้ขยายตัวกันอย่างกว้างขวาง พิชัย รัตนพล (2512 : 45) : เสถื้อน ศุภโสภณ ใน "คนจีน 200 ปีภายใต้พระบรมโพธิสมภาร" เส้นทางเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ (2530 : 266) ได้บันทึกไว้ในรายชื่อโรงเรียนจีนภายหลังการก่อตั้งโรงเรียนซินหมิน ดังลำดับต่อไปนี้

5) *โรงเรียนจิ้นเตอะ* ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2456 โดยสมาคมจีนแคะ

6) *โรงเรียนแม่งตั๊ก* ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2457 โดยสมาคมจีนกวางตุ้ง

7) *โรงเรียนป้วยง้วน* ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2458 โดยสมาคมจีนฮกเกี้ยน

8) *โรงเรียนคุนเต็ก* ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2460 โดยสมาคมจีนกวางตุ้ง

9) *โรงเรียนยกหมิน* ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2465 โดยสมาคมจีนไหหลำ

โรงเรียนดังข้อ 5-9 ที่กล่าวถึงข้างต้นส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนนักเรียนชายหญิง ยกเว้นโรงเรียนคุนเต็กที่เป็นโรงเรียนสตรี และประวัติการก่อตั้งล้วนแต่ศึกษารูปแบบจากโรงเรียนซินหมินทั้งสิ้น ดังนั้นจึงมีนักปฏิวัติจากเมืองจีนเข้ามาแทรกซึมดำเนินการอยู่เกือบทุกโรงเรียน และยังได้อบรมสอนสั่งนักเรียนเสมือนหนึ่งอยู่ในประเทศจีน (เสถื้อน ศุภโสภณ ใน"คนจีน 200 ปีภายใต้พระบรมโพธิสมภาร" เส้นทางเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ. 2530 : 266)

10) *โรงเรียนเตียจิวหนึงจื้อหักเหา* (หมายถึง โรงเรียนสอนภาษาจีนแต้จิ๋ว) เป็นโรงเรียนสตรีก่อตั้งราวปี พ.ศ. 2466

11) *โรงเรียนจีนป้วยเอง* ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2468 จัดว่าเป็นโรงเรียนมัธยมจีนแห่งแรกที่กำเนิดในประเทศไทย แต่ปรากฏว่าเปิดทำการสอนเพียงปีเดียวก็ล้มเลิกไป (เสถื้อน ศุภโสภณ. เส้นทางเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ. 2530 : 267)

12) *โรงเรียนหว่าเฉียววิทยาลัย* เป็นโรงเรียนมัธยมพาณิชย์จีน ซึ่งได้รับการริเริ่มส่งเสริมจากชาวจีน ชื่อ อึ้ง แปะตี๋ เมื่อปี พ.ศ. 2468 และอยู่ภายใต้การอุปถัมภ์ของเหล่าพ่อค้าจีนสมาคมพาณิชย์จีนแห่งประเทศไทยในสมัยนั้น แต่ไม่สามารถก่อตั้งได้สำเร็จ ต่อมาในปี พ.ศ. 2476 ชาวจีนผู้หนึ่งชื่อ นายลิ่ม ตงชวน คิดจัดตั้งโรงเรียนหว่าเฉียววิทยาลัยขึ้น ทางสมาคมพาณิชย์จีนจึงเปลี่ยนชื่อโรงเรียนหว่าเฉียว

วิทยาลัยที่เคยคิดจะจัดตั้งมาก่อน มาเป็นโรงเรียนจงหัววิทยาลัย ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมเช่นเดียวกัน และประสบความสำเร็จเปิดสอนได้ในที่สุด (เสถื้อน ศุภโสภณ. เส้นทางเศรษฐกิจ ฉบับพิเศษ. 2530 : 267 - 268)

โรงเรียนดังที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดเป็นโรงเรียนที่มีการบันทึกเป็นหลักฐานการก่อตั้งที่แน่ชัด เข้าใจว่านอกจากที่กล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีโรงเรียนที่ก่อตั้งก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองอีกหลายแห่ง โดยเฉพาะตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นต้นมา มีการศึกษาภาษาจีนจนถึงระดับมัธยมต้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษาภาษาจีนในสมัยนั้นเจริญและมีความต่อเนื่องในระดับหนึ่ง หากเปรียบเทียบกับปัจจุบันพบว่า การศึกษาภาษาจีนระดับต้นอยู่เพียงระดับประถมเท่านั้น ยังไม่มีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนระดับมัธยมเช่นสมัยก่อน การขยายตัวทางด้านการศึกษาภาษาจีนสมัยรัชกาลที่ 5 เกิดจากปัจจัยสนับสนุนหลาย ๆ ด้าน เช่น การขยายตัวทางด้านการค้าของชาวจีนที่อาศัยในเมืองไทยสมัยนั้น การปฏิรูปการศึกษาไทย ซึ่งเป็นพระราชดำริอันยิ่งใหญ่ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งกลับจากเสด็จประพาสสิงคโปร์เมื่อปี พ.ศ. 2415 และการประพาสยุโรปเมื่อปี พ.ศ. 2440 พระองค์ทรงมีพระราชดำรัสให้ข้าราชการไทยศึกษาแบบแผนการจัดการศึกษาของต่างประเทศ เพื่อเป็นแบบอย่างแนวทางมาจัดระบบการศึกษาในประเทศ และได้ทรงเอาจริงจังเป็นอันมาก โดยเฉพาะในปี พ.ศ. 2441 ซึ่งเป็นปีแห่งการระดมกำลังความคิดในการจัดการศึกษาไทย โดยมีผู้ให้สมญาปี พ.ศ. 2441 ว่าเป็นปีของการระเบิดความคิด (An Explosion of Ideas 1898) (Wyatt, David K., The Beginnings of Modern Education in Thailand 1868 - 1910. Microfilm , Chapter 7 : อ้างใน วุฒิชัย มูลศิลป์. 2517 : 57) และในที่สุด "โครงแผนการศึกษาในกรุงสยาม" ก็ก่อตัวเป็นรูปเป็นร่างขึ้น

ช่วงระยะเวลาแห่งการปฏิรูปการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้มีโรงเรียนไทยก่อตั้งขึ้นเป็นจำนวนมาก คือจากปี พ.ศ. 2428 จำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 29 แห่ง เพิ่มเป็น 99 แห่งในปี พ.ศ. 2441 และปี พ.ศ 2454 เพิ่มขึ้นเป็น 437 แห่ง การขยายตัวทางการศึกษาของไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเดียวกับที่จีนต่อต้านราชวงศ์แมนจูได้สำเร็จด้วยพลังของนักการเมืองสมัยใหม่ที่ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ โดยมี ดร.ซุน ยัดเซ็น เป็นผู้นำ เป็นยุคที่ชาวจีนในประเทศกำลังต้องการแสวงหาความก้าวหน้าสมัยใหม่ ขณะเดียวกับการค้าของชาวจีนในไทยก็กำลังเติบโต จำเป็นต้องใช้ความรู้จากการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการผลักดันการค้าให้พัฒนาราบรื่น จึงไม่เป็นที่น่าสงสัยเลยว่าเหตุใดการศึกษาภาษาจีนในประเทศไทยในช่วงนั้นจึงสามารถขยายตัวได้อย่างรวดเร็วภายในระยะเวลาอันสั้น เพราะนอกจากบรรยากาศการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในประเทศไทยแล้ว การที่ ดร.ซุน ยัดเซ็นผู้นำปฏิวัติเดินทางเข้ามาประเทศไทยใน ปี พ.ศ. 2451 และได้ก่อตั้งสมาคม "ตั้งเม่งหวย" ซึ่งเป็นสมาคมที่ริเริ่มการก่อตั้งโรงเรียนชินหมิน โดยยึดแบบอย่างและแนวทางการจัดตั้งโรงเรียนจากจีน จึงเป็นการจุดประกายและขยายการศึกษาภาษาจีนในเวลาต่อมา

3.1.2 การควบคุมอิทธิพลโรงเรียนจีนสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (ปี พ.ศ. 2456 – 2475)

สภาพการศึกษาภาษาจีนในสมัยรัชกาลที่ 6

การเดินทางอพยพเข้ามายังประเทศไทยของชาวจีนในสมัยแรก ก็เพื่อแสวงหาช่องทางทำการค้า คนจีนยุคแรกจะเป็นจีนที่ใช้แรงงานเป็นหลัก จึงไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อการศึกษา แต่การเดินทางของกลุ่มชาวจีนสมัยหลังบางกลุ่มไม่ได้แสวงหาผลประโยชน์ทางด้านการค้าอย่างเดียว ภายหลังปี พ.ศ. 2464 ราชวงศ์แมนจูถูกโค่นล้มลง นักการเมืองจีนรุ่นใหม่ซึ่งประกอบด้วยปัญญาชนจากจีนบางกลุ่มเดินทางไปเผยแพร่การศึกษาและวัฒนธรรมจีนให้กับชาวจีนโพ้นทะเลทั่วโลก ชาวจีนที่เดินทางเข้ามาประเทศไทยสมัยนั้นบางกลุ่มเป็นพวกที่กำลังเห่อความนิยมระบบการปกครองแบบใหม่ เป็นกลุ่มจีนที่มีจิตใจรักชาติเต็มเปี่ยมและมีศรัทธาต่อลัทธิไตรราษฎร์ของ ดร.ซุน ยัดเซ็น ซึ่งว่าด้วยหลักประชาชาติ หลักประชาธิปไตย และหลักประชาชีพ ความเป็นชาตินิยมของชาวจีนแพร่ระบาดไปยังจีนโพ้นทะเลในประเทศไทยได้โดยง่าย เนื่องจากการเดินทางไปมาหาสู่ระหว่างไทย - จีนค่อนข้างจะเสรี จีนรุ่นเก่าที่อาศัยในประเทศไทยเริ่มให้ความสำคัญต่อการศึกษา เพราะจำเป็นต้องสื่อสารกันมากขึ้น นอกจากนั้นยังเกรงว่าบุตรหลานของตนจะลืมภาษาจีน ความรักชาติเป็นเอกลักษณ์หรือลักษณะนิสัยที่มั่นคงของชาวจีน ไม่ว่าจีนรุ่นใดต่างก็ให้ความสำคัญต่อภาษาและวัฒนธรรมของชาติตน และยังได้พยายามที่จะถ่ายทอดสายเลือดแห่งความภักดีนั้นให้กับบุตรหลานทุกรุ่นไม่ว่าจะอาศัยอยู่ที่ใดก็ตาม ซึ่งชาวจีนมีความเชื่อว่าเป็นการแสดงถึงความกตัญญูที่มีต่อบรรพบุรุษและประเทศชาติ และคุณธรรมเฉพาะตัวนี้ยังส่งผลให้ชาวจีนมีความรักในเชื้อชาติเดียวกัน พยายามให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทั่วโลก การร่วมมือก่อตั้งสถาบันการศึกษาภาษาจีน ก็เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถสร้างความเป็นจีนให้อยู่ยงคงกระพันตลอดไป ลักษณะของจีนไม่กลายชาติจึงสามารถพบเห็นได้ทั่วโลก

ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2456-2464 เป็นช่วงเวลาสำคัญแห่งการขยายตัวทางด้านการศึกษาภาษาจีนดังกล่าวแล้วในหัวข้อแรก ระยะที่ยังไม่มีการควบคุมโรงเรียนจีน ก็ได้มีเอกชนชาวจีนสร้างโรงเรียนจีนขึ้นมาหลายแห่ง ตามหลักฐานของนาย Richard J.Coughlin อ้างว่าปี พ.ศ. 2463 มีโรงเรียนจีนเกิดขึ้นในประเทศไทยทั้งหมด 30 แห่ง (Coughlin, J.Richard. Double Identity : The Chinese in Modern Thailand, Hongkong. : Hongkong University Press, 1960. อ้างถึงใน พิชัย รัตนพล. 2512 : 46)

ก่อนหน้าที่ราชการไทยยังไม่มีการควบคุมโรงเรียนจีน อิทธิพลของโรงเรียนจีนในประเทศไทยส่งผลกระทบต่อการเมืองไทย ต่อมาเมื่อไทยได้มีการประกาศให้ควบคุมโรงเรียนจีนทั่วทั้งประเทศ โดยเริ่มแรกให้โรงเรียนต่าง ๆ มาขอจดทะเบียนโดยไม่ได้เป็นการบังคับ และปรากฏว่าจากสถิติการขอจดทะเบียนโรงเรียนบุคคลหรือโรงเรียนราษฎร์ในปี พ.ศ. 2460 พบว่ามีโรงเรียนมาขึ้นทะเบียนต่อทั่วทั้งประเทศเพียง 24 แห่งเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนที่จะมาขอจดทะเบียนรับเงินอุดหนุนจากทางราชการ ในจำนวนนี้ไม่

ปรากฏว่ามีโรงเรียนจีนมาขอจดทะเบียนต่อราชการแต่อย่างใด แสดงถึงว่าโรงเรียนจีนได้มีผู้อุ้มชู อุปถัมภ์ทางด้านทรัพย์สินจึงไม่ได้พึ่งพิงราชการไทยเช่นเดียวกับโรงเรียนอื่น (พิชัย รัตนพล. 2512 : 52)

อิทธิพลของชาวจีนในระยะนี้ได้สร้างความหวั่นวิตกให้กับราชการไทยเป็นอันมาก ในที่สุดราชการไทยจึงได้เริ่มแก้ไขปัญหาด้วยการวางมาตรการควบคุมโรงเรียนจีนขึ้น โดยครั้งแรกนำมาใช้เฉพาะโรงเรียนสอนภาษาจีนที่จังหวัดภูเก็ต และมีวิธีการที่สำคัญ คือ

1) รัฐบาลรับอุปการะโรงเรียนจีน โดยให้โรงเรียนจีนมาขอจดทะเบียนต่อราชการเหมือนโรงเรียนอื่นทั่วไป ทางโรงเรียนสามารถตั้งผู้บริหารควบคุมดูแลได้ และให้พ่อค้าชาวจีนออกเงินค่าใช้จ่ายให้กับโรงเรียน ทางราชการจะตั้งคณะกรรมการทำหน้าที่ติดต่อกับรัฐบาล

2) รัฐบาลเริ่มควบคุมการใช้ตำราการสอนและกำหนดให้สอนภาษาจีนได้วันละ 1 ชั่วโมง สอนภาษาไทยวันละ 4 ชั่วโมง

3) ให้โรงเรียนจีนทุกแห่งรับนักเรียนทั้งชาวไทยและชาวจีนและใช้ภาษาจีนกับภาษาไทยสอนนักเรียน (พิชัย รัตนพล. 2512 : 55 - 56)

หลังจากที่มีการวางมาตรการควบคุมโรงเรียนจีนที่ภูเก็ต โดยให้กำหนดเวลาสอนภาษาจีนในโรงเรียนจีน ก็มีเสียงขอต่อรองเพิ่มเวลาการเรียนการสอนจากทางโรงเรียนอยู่บ้าง แต่ทั้งนี้ไม่มีการบันทึกผลสรุปที่แน่ชัด อย่างไรก็ดี เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2461 (ช่วงสมัยรัชกาลที่ 6) กระทรวงศึกษาธิการไทยได้ตราพระราชบัญญัติโรงเรียนฉบับแรกขึ้น เรียกว่า "พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์" พระราชบัญญัติฉบับนี้ระบุมาตรการควบคุมโรงเรียนจีนและโรงเรียนเอกชนทั่วทั้งประเทศที่ชัดเจน พิชัย รัตนพล กล่าวถึงในงานวิจัยบทที่ 3 "การควบคุมโรงเรียนจีนในสมัยประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับแรกปี พ.ศ. 2461 จนถึงสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง" ว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้นอกจากเพื่อวางแผนและปรับปรุงกิจการของโรงเรียนเอกชนโดยทั่วไป ให้เข้าอยู่ในมาตรฐานระดับที่สมควรแก่การจะเป็นสถาบันอบรมสั่งสอนของชาติแล้ว ก็ยังเพื่อประโยชน์ในการควบคุมโรงเรียนจีนในขณะนั้นด้วย (พิชัย รัตนพล. 2512 : 64) สาระสำคัญของพระราชบัญญัติที่เพิ่มเติมจากฉบับต้น คือ นอกจากจะยึดเอาโรงเรียนจีนให้ขึ้นอยู่กับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งหมายถึงการที่รัฐบาลมีสิทธิอำนาจในการพิจารณาตำราการสอน พิจารณาหลักสูตรโดยรวมแล้ว ยังได้ควบคุมในเรื่องเวลาการสอนโดยระบุให้โรงเรียนจีนจัดเวลาสอนภาษาไทย 3 ชั่วโมงต่อหนึ่งสัปดาห์ ทั้งนี้ยังระบุให้ครูชาวต่างประเทศต้องผ่านการสอบความรู้ภาษาไทยภายใน 6 เดือนอีกด้วย มาตรการดังนี้เป็นก้าวแรกที่จะป้องกันมิให้โรงเรียนจีนเป็นสถานอบรมให้ลูกหลานจีนคงความเป็นจีน แสดงให้เห็นว่ารัชกาลที่ 6 ทรงคำนึงถึงการใช้โรงเรียนจีนเพื่อให้เกิดการผสมกลมกลืนชาติขึ้นเป็นครั้งแรก (พิชัย รัตนพล. 2512 : 68 - 69)

สภาพการศึกษาภาษาจีนในสมัยรัชกาลที่ 7

สภาพการเมืองของจีนระหว่างปี พ.ศ. 2459-2471 ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 7 ของไทยยังไม่สงบ

เรียบร้อยเท่าใดนัก ภายหลังจากที่ ดร.ซุน ยัดเซ็นถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2468 งานรวมชาติของ ดร.ซุน ยัดเซ็น ยังไม่ประสบความสำเร็จ ซ้ำประชาชนจีนยังมีความแตกแยกทางความคิดด้านการปกครองซึ่งแบ่งเป็นพวกกว๋อหมินตั๋งฝ่ายขวาภายใต้การนำของ เจียง ไคเช็ค (ประชาธิปไตย) และกว๋อหมินตั๋งฝ่ายซ้ายภายใต้การนำของ วัง จินเว (คอมมิวนิสต์) ซึ่งส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทยมากขึ้น เพราะในสมัยรัชกาลที่ 6 ดังกล่าวแล้วว่าไทยได้พยายามลดภาวะขัดแย้งและอิทธิพลที่เกิดขึ้นจากความพยายามเผยแพร่ลัทธิไตรราษฎร์ของกลุ่มชาวจีนที่อาศัยในประเทศไทย ครั้นถึงสมัยรัชกาลที่ 7 ยังต้องเพิ่มมาตรการควบคุมปัญหาการก่อตั้งโรงเรียนจีนที่พยายามเผยแพร่ลัทธิชาตินิยม ภาระของทางราชการไทยจึงเพิ่มขึ้นคือ นอกจากจะต้องพยายามป้องกันอิทธิพลของจีนฝ่ายขวาและฝ่ายซ้ายแล้ว ยังต้องแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างจีนนิยมประชาธิปไตยและจีนนิยมคอมมิวนิสต์อีกด้วย

สมัยรัชกาลที่ 7 มีการก่อตั้งโรงเรียนจีนเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก ในปี พ.ศ. 2468 มีจำนวนโรงเรียนทั้งหมด 48 แห่ง ปี พ.ศ. 2471 เพิ่มขึ้นเป็น 188 แห่ง จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 4,853 คน เมื่อถึงปี พ.ศ. 2476 โรงเรียนจีนเพิ่มขึ้นถึง 271 แห่ง จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 7,726 คน (ณรงค์ พ่วงพิศ. 2514 : 40 - 42)

อัตราการขยายตัวของโรงเรียนจีน สามารถศึกษาได้จากตาราง ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 การขยายตัวของโรงเรียนสอนภาษาจีนระหว่างปี พ.ศ. 2468 - 2474

ปีพุทธศักราช	จำนวนชาวจีนในประเทศไทย *	จำนวนโรงเรียน **	จำนวนนักเรียน ***	จำนวนนักเรียน / จำนวนชาวจีน (%)
2468	45,856	48	-	-
2469	42,460	188	-	-
2470	29,922	271	-	-
2471	25,907	-	4,853	18.7
2472	18,375	-	4,669	25.4
2473	22,150	-	6,699	30.2
2474	8,976	-	7,726	86.1

ที่มา : * รายงานการมครวจคนเข้าเมือง พ.ศ. 2468-2474 จากเอกสารรัชกาลที่ 7 แฟ้ม 133 หมายเลข 3 / 133 และ หมายเลข 11 / 133 กองจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร อ้างใน ณรงค์ พ่วงพิศ. 2514 : 11

** "Chinese Society in Thailand" George William Skinner อ้างถึงใน ณรงค์ พ่วงพิศ. 2514 : 42

*** รายงานการะทรวงธรรมการ ปี พ.ศ. 2471-2475 อ้างถึงใน ณรงค์ พ่วงพิศ. 2514 : 43

จากตารางสามารถวิเคราะห์ได้ว่า รัฐบาลไทยได้มีการจำกัดจำนวนชาวจีนที่ทางเข้ามาประเทศทำให้จำนวนชาวจีนที่อาศัยในประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2468-2474 ลดลงเรื่อยมา แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าช่วงปีที่ลดจำนวนลงนั้น ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อการศึกษาในประเทศเท่าใดนัก จำนวนโรงเรียนตามที่มีในบันทึกของ Skinner ระหว่างปี พ.ศ. 2468-2470 มีปริมาณเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันจำนวนนักเรียนที่ศึกษาภาษาจีนในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2471-2474 ก็ได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่นเดียวกัน โดยเฉลี่ยอัตราการเพิ่มของจำนวนนักเรียนต่อจำนวนชาวจีนที่เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2471-2472 เท่ากับ 3.79% ปี พ.ศ. 2472-2473 เพิ่มขึ้นสูงสุดเท่ากับ 43.4% และจากปี พ.ศ. 2473-2474 เพิ่มขึ้นเท่ากับ 15.33% และโดยเฉลี่ยจำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในปี พ.ศ. 2471 เท่ากับ 18.7% ของจำนวนชาวจีนในปีเดียวกัน ในช่วงปี พ.ศ. 2472-2474 สัดส่วนเท่ากับ 25.4% และ 30.2% และ 86.1% ตามลำดับ

3.1.3 สภาพการศึกษาภาษาจีนสมัยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง (ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ปี พ.ศ. 2475 - 2488)

การควบคุมความเคลื่อนไหวลัทธิชาตินิยมจีนของ ดร.ซุน ยัดเซ็นในโรงเรียนจีน ระหว่างปี พ.ศ. 2475-2488 ค่อนข้างจะทำกันอย่างเอาจริงเอาจัง ก่อนหน้าที่จะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โรงเรียนจีนหลายแห่งที่มีพฤติกรรมส่อให้เห็นว่ามีการโฆษณาชวนเชื่อโน้มน้าวความคิดของประชาชน เช่น การติดธงจีนในเขตโรงเรียน การแจกใบปลิวแนะนำให้คนจีนปิดร้านหยุดงานตามพรรคก๊กมินตั๋ง หรือการปลุกปั่นโน้มน้าวจิตใจของนักเรียนให้เกิดศรัทธาลัทธิชาตินิยม การนัดกันหยุดงานและปิดร้านค้า เป็นต้น โรงเรียนหลายแห่งจึงถูกราชการไทยสั่งปิด เช่น โรงเรียนซัมหมิน มีคำสั่งปิดเมื่อปี พ.ศ. 2470 โรงเรียนชุนปุ่น ปิดโรงเรียนปี พ.ศ. 2471 หรือในปี พ.ศ. 2472 มีโรงเรียนจีนหลายแห่งต้องเลิกกิจการ ในเขตพระนคร เช่น โรงเรียนจิ้นเต็ก เขตพระนครใต้ โรงเรียนจุ้ยไช้ ตำบลหลานหลวง โรงเรียนเฮียบยุก หัวลำโพง เขตต่างจังหวัด เช่น โรงเรียนเอ่งเม้ง จ.ปทุมธานี โรงเรียนก๊กมิ้น จังหวัดอยุธยา โรงเรียนหัวฮักเฮา จังหวัดตรัง โรงเรียนแซหมิน จังหวัดพิษณุโลก เป็นต้น (ณรงค์ พวงพิศ. 2514 : 44 - 50) โรงเรียนดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นแหล่งส่งเสริมลัทธิชาตินิยมจีนตามหลัก ดร.ซุน ยัดเซ็น และเมื่อลัทธิคอมมิวนิสต์จีนก่อตัวขึ้นในประเทศจีน ทำให้มีชาวจีนหันไปศรัทธากันมาก หลังจากที่คอมมิวนิสต์ได้แพร่หลายเข้ามาประเทศไทย ปี พ.ศ. 2479 ราชการไทยได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับใหม่ขึ้นอีก แทนพระราชบัญญัติ ปี พ.ศ. 2461 พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังคงยึดสาระความสำคัญจากพระราชบัญญัติฉบับเดิม คือ ควบคุมการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทุกแห่งให้นักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาไทย ควบคุมหลักสูตรและเนื้อหาการสอนโดยยึดภาษาไทยเป็นหลัก การสอนภาษาจีนถือว่าเป็นการสอนภาษาต่างชาติภาษาหนึ่งต้องได้รับการอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการก่อน และจำกัดระยะเวลาการเรียนการสอนภาษาจีนไม่เกินสัปดาห์ละ 6 ชั่วโมง

ช่วงปี พ.ศ. 2479 มีโรงเรียนทั้งสิ้น 79 แห่งที่ถูกราชการสั่งปิด (ทวี ธีระวงศ์เสรี. 2516 : 145) เป็นยุคที่รัฐบาลไทยไม่เพียงแต่จำกัดโอกาสการขยายตัวของโรงเรียนจีนเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นช่วงที่ไทยได้ขจัดความก้าวหน้าการศึกษาภาษาจีนอย่างจริงจัง

ปี พ.ศ. 2482 รัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงครามพยายามริดรอนสิทธิชาวจีนโดยให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศบังคับให้โรงเรียนทุกแห่งสอนภาษาจีนเพียงสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จนกระทั่งต่อมามีโรงเรียนถูกสั่งปิดจำนวน 242 แห่ง ล้มเลิกไปเอง 51 แห่ง ปี พ.ศ. 2483 ไม่ปรากฏว่าจะมีโรงเรียนจีนใดหลงเหลืออยู่ (ทวี ธีระวงศ์เสรี. 2516 : 146)

3.1.4 สภาพการศึกษาภาษาจีนภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 (ปี พ.ศ. 2488 เป็นต้นมา)

ภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากจีนเป็นฝ่ายชนะสงคราม ความฮึกเหิมในชาตินิยมของชาวจีนได้ก่อตัวขึ้นอีก การก่อตั้งโรงเรียนจีนในรูปแบบเดิม คือการไม่คำนึงเรื่องการขอจดทะเบียนตั้งโรงเรียนอย่างถูกกฎหมาย กลุ่มชาวจีนในยุคสมัยนี้แตกแยกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มลัทธิไตรราษฎร์ กลุ่มคอมมิวนิสต์ และกลุ่มไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด (พิชัย รัตนพล. 2512 : 95) อิทธิพลการขยายตัวของชาวจีนในยุคนี้จึงจัดว่าเป็นช่วงแห่งการเติบโตของโรงเรียนจีนที่กอปรด้วยปัญหาทวีปัญหา ได้มีโรงเรียนจีนที่ก่อตั้งขึ้นจำนวนทั้งสิ้น 500 แห่งโดยไม่ได้จดทะเบียนต่อกระทรวงศึกษาธิการ (กองการเศรษฐกิจ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ รายงานการศึกษา เรื่องบทบาททางเศรษฐกิจของคนจีนในประเทศไทย และอิทธิพลของคนจีนในส่วนภูมิภาค 2510 อ้างถึงใน พิชัย รัตนพล. 2512 : 96) และมีเพียง 7.6% ของโรงเรียนจีนทั้งหมด คือ 38 แห่งที่ก่อตั้งอย่างถูกลักษณะวิธี การควบคุมโรงเรียนจีนในสมัยนี้เป็นไปในลักษณะที่ค่อนข้างผ่อนผัน รัฐบาลยังคงยึดใช้พระราชบัญญัติปี พ.ศ. 2479 แต่อนุญาตให้โรงเรียนสอนภาษาจีนได้ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ปี พ.ศ. 2491 เมื่อจอมพล ป.พิบูลสงครามจัดตั้งรัฐบาลขึ้นอีกครั้งหนึ่ง รัฐบาลไทยก็เริ่มหันมาทำการควบคุมโรงเรียนจีน โดยลดจำนวนชั่วโมงสอนเป็น 6 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และได้จำกัดให้ภาษาจีนเป็นวิชาเลือกภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ยังได้ประกาศกำหนดจำนวนโรงเรียนจีนแต่ละจังหวัดทั่วทั้งประเทศ โดยลดจำนวนโรงเรียนปีละ 2 แห่ง โรงเรียนที่ถูกสั่งปิดไม่สามารถขออนุญาตให้เปิดสอนได้ใหม่ และจากเอกสารแผนกทะเบียน กองโรงเรียนราษฎร์ กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ แสดงถึงการจำกัดจำนวนโรงเรียนสอนภาษาจีนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2491-2509 ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 จำนวนโรงเรียนสอนภาษาจีนระหว่างปี พ.ศ. 2491 - 2509

ปีพุทธศักราช	จำนวนโรงเรียน		รวมทั้งประเทศ
	ส่วนกลาง	ส่วนภูมิภาค	
2491	-	-	276
2494	-	-	272
2495	67	197	264
2503	64	121	185
2507	58	116	174
2509	56	116	172

ที่มา : พิริย วัตนพล. 2512 : 123

จากตารางทำให้เห็นว่านโยบายของจอมพล ป.พิบูลย์สงครามใช้ได้ผลมากทีเดียว จำนวนโรงเรียนจีนสามารถลดลงจากปี พ.ศ. 2491 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 276 แห่ง ลดลงเหลือเพียง 172 แห่งในปี พ.ศ. 2509 กล่าวคือจำนวนโรงเรียนได้ลดลงถึง 104 แห่งภายในระยะเวลา 18 ปี โดยเฉพาะระหว่างปี พ.ศ. 2495-2509 มีจำนวนลดลงถึง 19 แห่ง

การจำกัดจำนวนและการควบคุมการเรียนการสอนในโรงเรียนจีนดังที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะเป็นไปด้วยเหตุผลทางการเมือง แต่นโยบายของรัฐบาลในสมัยที่ผ่านมา ได้ส่งผลกระทบต่อความก้าวหน้าของการศึกษาภาษาจีนให้อยู่ในขอบเขตที่จำกัด ซึ่งผู้ศึกษาสามารถศึกษาได้ในหัวข้อต่อไป

3.1.5 สภาพการศึกษาภาษาจีนทั่วไปในปัจจุบัน

หลังจากที่ไทยได้ออกพระราชบัญญัติควบคุมโรงเรียนจีนในปี พ.ศ. 2461 และมีการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2479 อีกครั้งหนึ่งเป็นต้นมา ก็ไม่ปรากฏว่าจะมีพระราชบัญญัติฉบับใดที่มีเนื้อหาหรือวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมโรงเรียนสอนภาษาจีนอีก ในทางตรงกันข้าม กลับให้เปิดสอนภาษาจีนโดยอิสระ และยังได้พยายามส่งเสริมความต่อเนื่องทางด้านการศึกษาภาษาจีนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงระดับปริญญาโท โดยในระดับประถมศึกษา-มัธยมศึกษานั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการได้ออกหนังสืออนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาต่างประเทศได้ทุกภาษาเมื่อปี พ.ศ. 2535 และกำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนระดับชั้นต่าง ๆ คือ ระดับก่อนประถมศึกษาให้สอนตามแนวทางจัดประสบการณ์ ระดับชั้นประถมศึกษา 1-4 ให้สอนวิชาภาษาจีนเป็นวิชานอกหลักสูตรไม่เกินสัปดาห์ละ 5 ชั่วโมง ระดับประถมศึกษา 5-6 ให้จัดสอนวิชาภาษาจีนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ ระดับมัธยมศึกษา 1-6 ให้จัดสอน

วิชาภาษาจีนในกลุ่มวิชาเลือก นอกจากนั้นยังอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนสอนภาษาจีนได้ตลอดเวลา โรงเรียนที่สอนภาษาจีนอยู่แล้วยังสามารถขอขยายชั้นเรียนได้ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ส่วนการศึกษาภาษาจีนในระดับปริญญาตรีก็นับว่ามีความตื่นตัวไม่น้อย แม้ว่ามีสถาบันรัฐและเอกชนหลายแห่งเปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนอยู่แล้ว ส่วนใหญ่บรรจุอยู่ในคณะศิลปศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และคณะอักษรศาสตร์ ก็ปรากฏว่ายังมีบางมหาวิทยาลัยซึ่งปัจจุบันจัดหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาโทหรือวิชาเลือกเสรี มีแนวโน้มที่จะปรับหลักสูตรภาษาจีนให้เป็นวิชาเอก เช่น มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นต้น หรือมหาวิทยาลัยที่เพิ่งก่อตั้งปี พ.ศ. 2542 เช่น มหาวิทยาลัยรังสิต ต่างเห็นถึงความสำคัญของภาษาจีนและบรรจุให้เป็นหลักสูตรวิชาเอกตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง นอกจากนั้นมีสถาบันบางแห่ง เช่น มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ไม่เพียงพิจารณาจัดหลักสูตรภาษาจีนให้อยู่ในคณะต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ยังเล็งเห็นโอกาสการหางานทำของนักศึกษาคณะอื่น ๆ เช่น คณะพยาบาลศาสตร์ คณะกายภาพบำบัด คณะเภสัชศาสตร์ โดยบรรจุภาษาจีนเป็นวิชาเลือกกลุ่มภาษาสำหรับนักศึกษาสายอาชีพต่าง ๆ เหล่านี้ด้วย และปัจจุบันการศึกษาภาษาจีนในประเทศไทยได้ขยายระดับการศึกษาถึงขั้นสูงกว่าปริญญาตรี โดยสถาบันแห่งแรกที่เปิดสอนหลักสูตรปริญญาโทภาษาจีน คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา

สาเหตุที่รัฐบาลไทยเริ่มตื่นตัวในด้านการศึกษาภาษาจีน นอกจากต้องการฟื้นฟูการศึกษาภาษาจีนแล้ว ยังคำนึงถึงว่าภาษาจีนเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันทั่วโลก โดยเฉพาะการติดต่อค้าขายในกลุ่มประเทศเอเชีย การส่งเสริมความรู้ภาษาจีนจะทำให้สามารถเข้าสู่สังคม วัฒนธรรม และสามารถสื่อความโดยใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม สภาพการตื่นตัวของการศึกษาภาษาจีนเป็นรูปธรรมที่สังเกตได้ชัด จากระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมา พบว่ามีสถาบันสอนภาษาจีนเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เช่น วิทยสถานวัฒนธรรมตะวันออก (OCA) เขตปทุมวัน ก่อตั้งเพียงระยะเวลา 5 ปี ปัจจุบันมีผู้ศึกษาถึง 3,000 กว่าคน โรงเรียนภาษาและภูมิปัญญาตะวันออก (OKLS) ซึ่งเปิดทำการสอนโดยเลือกสถานที่ตั้งในศูนย์การค้าเสรีเซ็นเตอร์ ถ.ศรีนครินทร์ เปิดสอนเพียงปีเดียว (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541) ปัจจุบันมีผู้เรียนถึง 400 กว่าคน (บัณฑิตย์ โลจนาทร, สัมภาษณ์) และจากตัวอย่างผลสำเร็จของ OKLS ทำให้มีสถาบันสอนภาษาจีนหลายแห่งเลือกสถานที่ตั้งในศูนย์การค้าหรือห้างสรรพสินค้าเป็นแหล่งเจาะผู้เรียนเพิ่มขึ้นตามมา เช่น ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัล ศูนย์การค้าเดอะมอลล์ เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีสถาบันที่เปิดสอนโดยกลุ่มสมาคมของชาวจีน เช่น โรงเรียนส่งเสริมภาษาจีน (CLC) ที่เปิดสอนโดยสมาคมจงหัว เขตปทุมวัน หรือสถาบันที่เปิดสอนโดยชาวต่างประเทศ เช่น สถาบันสอนภาษาจีนกลางคอนติเนลตัล สีลม นอกจากสถาบันต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ยังมีสถาบันที่ก่อตั้งโดยมุ่งผู้เรียนต่างไป คือ เน้นวิชาการภาษาจีนสำหรับบุคลากรอาชีพครู อาจารย์ของสถาบันศึกษา สถาบันที่กล่าวถึงนี้ คือ โรงเรียนสอนภาษาพระรามเก้า (RSL) ถ.รัชฎาภิเษก ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2541 เป็นสถาบันที่เปิดสอนร่วมกับมหาวิทยาลัยต่างชาติ คือ มหาวิทยาลัยภาษาและวัฒนธรรมจีนของปักกิ่ง (BLCU) เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของบรรดานักธุรกิจชาวไทยเชื้อสายจีนที่พยายามผลักดันให้เกิดสถาบันภาษาจีนเพื่อสนองตอบต่อความ

ต้องการศึกษาภาษาจีนของผู้สนใจทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบอาชีพธุรกิจที่จะต้องติดต่อการค้ากับประเทศจีน และส่วนหนึ่งเป็นผู้ที่มีความสนใจในภาษาจีนอยู่ก่อนแล้ว และเพื่อรองรับความต้องการของตลาดโลกในอนาคต

3.2 การจัดระบบการศึกษาภาษาจีนของประเทศไทยในปัจจุบัน

จากการศึกษาในหัวข้อที่ผ่านมา ทำให้ทราบว่าการศึกษาภาษาจีนในประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการเติบโตอีกครั้งหลังจากที่ถูกปิดกั้นมาเป็นเวลานานปี รัฐบาลไทยเปิดเสรีในเรื่องการศึกษาภาษาจีน โดยส่งเสริมให้มีการสอนภาษาจีนทุกระดับ ในที่นี้เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ทำความเข้าใจคำว่า 'บุคลากรภาษาจีน' ของประเทศไทยว่ามีทักษะความสามารถและลักษณะที่ตรงกับความต้องการของวงการธุรกิจในประเทศหรือไม่อย่างไร ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลการจัดระบบการศึกษาภาษาจีนในแต่ละระดับ เพื่อให้มองเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2.1 การศึกษาภาษาจีนระดับประถมศึกษา

การศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสอนภาษาจีน

ในบรรดาข้อมูลเรื่องการศึกษาภาษาจีนของแต่ละระดับการศึกษา ข้อมูลการศึกษาภาษาจีนระดับประถมศึกษาจะค่อนข้างมีความชัดเจนมากกว่าการศึกษาในระดับอื่น ซึ่งเก็บรวบรวมโดยกระทรวงศึกษาธิการ กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ ข้อมูลในที่นี้ประกอบด้วยเรื่องของจำนวนโรงเรียน จำนวนครูผู้สอน นักเรียน และลักษณะหลักสูตร เป็นต้น

3.2.1.1 จำนวนโรงเรียนสอนภาษาจีนระดับประถมศึกษา

จำนวนโรงเรียนที่สอนภาษาจีนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามที่กองโรงเรียนนโยบายพิเศษสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้รวบรวมขึ้นในปี พ.ศ. 2541 มีด้วยกัน 116 แห่ง ทั้งนี้แบ่งเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 24 แห่ง ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคทั้งสิ้น 92 แห่ง ดังรายชื่อโรงเรียนและการแบ่งเขตการศึกษา ตาราง 3 และจำนวนโรงเรียนของแต่ละจังหวัดที่ผู้วิจัยสรุปผลในตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 3 รายชื่อโรงเรียนสอนภาษาจีนส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

เขตการศึกษา	รายชื่อโรงเรียน
เขตการศึกษาส่วนกลาง	
กรุงเทพมหานคร	ราชวัตรวิทยา ชินไตห้ง
เขตบางรัก	ยุหมินพัฒนา กว่างเจ้า คริสต์ธรรมวิทยา จี้จิ้ง
เขตยานนาวา	ซาญเวทย์ศึกษา โกศลวิทยา ตรีวิทยา
เขตป้อมปราบ	เจริญศึกษา ประสาทวุฒิ ซือลิบจิงกวง
เขตสัมพันธวงศ์	มังกุจิ้นเตอะกุงเซียะ เผยอิง
เขตคลองเตย	ชินหยกฮั้วกงฮัก คลองเตยวิทยา พระโขนงวิทยา สิงฟ้า
เขตธนบุรี	กงลี้จงซัน
เขตภาษีเจริญ	ผดุงกิจวิทยา
เขตจอมทอง	ปัญญาวิทยา
เขตหนองจอก	หนองจอกกงลิบฮัวเดียว
เขตบางกะปิ	พร้อมมิตรพิทยา
เขตดินแดง	จันทรวิชา
เขตการศึกษาส่วนภูมิภาค	
เขตการศึกษา 1 จังหวัดนครปฐม	เม่งฮั้วกงฮัก สว่างวิทยา เจี๋ยนหัว ราษฎร์บำรุงวิทยา
จังหวัดนนทบุรี	บางบัวทองราษฎร์บำรุง
จังหวัดสมุทรปราการ	ป้วยฮั้ว
จังหวัดสมุทรสาคร	บ้านแพ้ววิทยา
จังหวัดปทุมธานี	ประคองศิลป์ รังสิตวิทยา ปทุมวิทยา ประชาเจริญ มูลนิธิธัญวิทยา
เขตการศึกษา 2 จังหวัดยะลา	ยะลาบำรุง จงฝามูลนิธิ
จังหวัดปัตตานี	จ้องฮั้ว ฮั่วหน่า
จังหวัดนราธิวาส	บางนราวิทยา เจริญศึกษา
จังหวัดสตูล	จงหัว
เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา	สงขลาวิทยามูลนิธิ

HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY 華僑崇聖大學

เขตการศึกษา	รายชื่อโรงเรียน
จังหวัดนครศรีธรรมราช	เจริญวิทย์
จังหวัดพัทลุง	จุ่งฮั่ว
จังหวัดสุราษฎร์ธานี	จงฮั้ว
จังหวัดชุมพร	ฝวาหมินกงลิ
เขตการศึกษา 4	
จังหวัดภูเก็ต	ภูเก็ตไทยหัว
จังหวัดตรัง	จุ่งฮั่วโซะเชียว ทับเที่ยงฮั่วเฉียวเซี่ยเซี่ยว
จังหวัดพังงา	เต้าหมิง
จังหวัดระนอง	หมิงชิน
เขตการศึกษา 5	
จังหวัดราชบุรี	ฮกเฮง เจี้ยไช้ ฮั่วเคี้ยวกงลิบได้ฮึน
จังหวัดเพชรบุรี	ราษฎร์วิทยา
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	ห้วยหน่า เกี๋ยวกวง
จังหวัดสุพรรณบุรี	วิทยาศึกษา คี่ตี๋
จังหวัดกาญจนบุรี	ยู่เฉียวเซียะเซี่ยว
จังหวัดสมุทรสงคราม	กงหลีเจี้ยนหมิน ราษฎร์ยกเอง
เขตการศึกษา 6	
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	ประสาทวิทย์ ประชาศึกษา เสริมมิตรวิทยา
จังหวัดสระบุรี	พิฉาย "รวมมิตตศึกษา" จิ่นเต๊อะแก่งคอย
เขตการศึกษา 7	
จังหวัดพิษณุโลก	สิ่นหมิน
จังหวัดนครสวรรค์	พาณิชสงเคราะห์ จงซันเซียะเซียว เคี่ยวมิ้นเซียะเซียว
จังหวัดเพชรบูรณ์	หยกฟ้า
จังหวัดพิจิตร	หัวเฉียว โถงจื้อบางมูลนาก (สหสงเคราะห์วิทยา)
จังหวัดสุโขทัย	กวางตง กวางวา ป้วยมิ้ง พุ่ยฮั่ว
จังหวัดตาก	ตากกวง ราษฎร์วิทยา
เขตการศึกษา 8	
จังหวัดเชียงใหม่	สหศึกษา

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY 華僑崇聖大學

เขตการศึกษา	รายชื่อโรงเรียน
จังหวัดเชียงราย	วัฒนศึกษา
จังหวัดน่าน	ชินจง
จังหวัดพะเยา	ประชาบำรุง
จังหวัดแพร่	เจริญศิลป์
จังหวัดลำปาง	ประชาวิทย์
เขตการศึกษา 9	
จังหวัดอุดรธานี	อุดรวิทยา
จังหวัดขอนแก่น	ฮั่วเคี้ยววิทยาลัย ซู่เอ็ง
จังหวัดหนองคาย	ฮั่วเคี้ยวกงฮัก
เขตการศึกษา 10	
จังหวัดอุบลราชธานี	ฮั่วเฉียวกงฮักอุบล จังหวัดนครพนม ตงเจี่ย
เขตการศึกษา 11	
จังหวัดนครราชสีมา	จุ้ยฮั้ววิทยา วานิชวิทยา เก้งเต็ก
จังหวัดบุรีรัมย์	ฮั่วเคี้ยว บำรุงวิทยา
จังหวัดศรีสะเกษ	เคียวนำ
จังหวัดสุรินทร์	โอวกวง แงงกวง วาณิชย์นุกูล
เขตการศึกษา 12	
จังหวัดจันทบุรี	ตังเอ็ง
จังหวัดชลบุรี	เฮงฮ่าง จิ้นฮั้ว เฮงฮั้ว วุฒิวิทยา บุญญวิทยาการ
จังหวัดฉะเชิงเทรา	สมาคมสงเคราะห์วิทยา รุ่งโรจน์วิทยา บางน้ำเปรี้ยวกงลิ
จังหวัดนครนายก	เหลียนหัว
จังหวัดปราจีนบุรี	จงหมิน เจียหมิน
จังหวัดระยอง	กวงฮั้ว

ตาราง 4 จำนวนโรงเรียนในแต่ละเขตการศึกษา

เขตการศึกษา	จำนวน	เขตการศึกษา	จำนวน
เขต 1		**เขต 7**	
นครปฐม	4	พิษณุโลก	1
นนทบุรี	1	นครสวรรค์	3

สมุทรปราการ	1
สมุทรสาคร	1
ปทุมธานี	5
เขต 2	
ยะลา	2
ปัตตานี	2
นราธิวาส	2
สตูล	1
เขต 3	
สงขลา	1
นครศรีธรรมราช	1
พัทลุง	1
สุราษฎร์ธานี	1
ชุมพร	1
เขต 4	
ภูเก็ต	1
ตรัง	2
พังงา	1
ระนอง	1
เขต 5	
ราชบุรี	3
เพชรบุรี	3
ประจวบคีรีขันธ์	2
สุพรรณบุรี	2
กาญจนบุรี	1
สมุทรสงคราม	2
เขต 6	
อยุธยา	3
สระบุรี	2

เพชรบูรณ์	1
พิจิตร	2
สุโขทัย	4
ตาก	2
เขต 8	
เชียงใหม่	1
เชียงราย	1
น่าน	1
พะเยา	1
แพร่	1
ลำปาง	1
เขต 9	
อุดรธานี	1
ขอนแก่น	2
หนองคาย	1
เขต 10	
อุบลราชธานี	1
นครพนม	1
เขต 11	
นครราชสีมา	3
บุรีรัมย์	2
ศรีสะเกษ	1
สุรินทร์	3
เขต 12	
จันทบุรี	1
ชลบุรี	5
ฉะเชิงเทรา	3
นครนายก	1
ปราจีนบุรี	2
ระยอง	1

มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY 華僑崇聖大學

จากตารางข้างต้น พบว่าเขตการศึกษาที่มีโรงเรียนจีนมากที่สุด ได้แก่ เขตการศึกษาที่ 7 และ 12 คือ มีโรงเรียนทั้งสิ้น 13 แห่งใน 6 จังหวัด และน้อยที่สุดคือ เขตการศึกษาที่ 10 มีโรงเรียนที่สอนภาษาจีนเพียง 2 แห่งใน 2 จังหวัด และจังหวัดที่มีโรงเรียนสอนภาษาจีนมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดชลบุรี จะเห็นได้ว่าในแต่ละจังหวัดยังมีจำนวนโรงเรียนสอนภาษาจีนค่อนข้างน้อย คือ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 1-2 แห่งเท่านั้น

3.2.1.2 จำนวนครูผู้สอนและนักเรียน

ประเทศไทยมีครูผู้สอนภาษาจีนในโรงเรียนสอนภาษาจีนระดับประถมศึกษา ทั้งสิ้น 293 คน หรือเท่ากับ 15.5 % ของจำนวนครูในโรงเรียนสอนภาษาจีนทั้งหมด แบ่งเป็นครูสอนภาษาจีนในโรงเรียนส่วนภูมิภาค 12 เขตการศึกษา 92 จังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 1,586 คน และเขตกรุงเทพมหานคร 353 คน ของจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 24 แห่ง

ส่วนจำนวนนักเรียนมีทั้งสิ้น 35,818 คน ในจำนวนนี้เป็นนักเรียนที่ศึกษาในส่วนภูมิภาค 92 จังหวัด รวม 29,225 คน ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6,673 คน

ตาราง 5 ข้อมูลโรงเรียนสอนภาษาจีนของประเทศไทยในปัจจุบัน

เขตจังหวัด	จำนวนโรงเรียน	ผู้รับใบอนุญาต		จำนวนครูผู้สอน		จำนวนนักเรียน
		มูลนิธิ	บุคคล	ครูจีน	ทั้งหมด	
กรุงเทพฯ	24	17	6	97	353	6,673
ส่วนภูมิภาค	92	60	32	196	1,586	29,225
รวม	**115**	**77**	**38**	**293**	**1,939**	**35,818**

3.2.1.3 การจัดระบบการศึกษาภาษาจีนในระดับประถมศึกษา

ก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติการศึกษาฉบับปี พ.ศ. 2542 เกิดขึ้น การศึกษาในระบบประถมศึกษายังอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ภาษาจีนเป็นหลักสูตรในระดับประถมศึกษาตอนต้น เมื่อปี พ.ศ. 2505 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้มีความรู้ด้านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาจีนเพียงพอสำหรับชีวิตประจำวัน ปี พ.ศ. 2535 กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้เพิ่มเติมภาษาจีนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษหลักสูตรประถมศึกษา โดยให้เพิ่มเติมกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาจีนทั้งด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 และยึดใช้มาจนถึงปัจจุบันโดยยังไม่มีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้สอดคล้องกับกาลสมัย

ปี พ.ศ. 2541 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ได้ขยายการศึกษาภาษาจีนในระดับประถมศึกษาโดยสร้างแนวทางการจัดประสบการณ์วิชาภาษาจีนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอด 6 ปี ทั้งนี้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ คำศัพท์ รูปแบบภาษา กระบวนการเรียนรู้และกระบวนการวัดและประเมินผลที่สำคัญไว้อย่างชัดเจน และกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนภาษาจีนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 15 คาบต่อสัปดาห์ รวม 600 คาบต่อปี

- หลักสูตรภาษาจีนระดับประถมศึกษา

หลักสูตรภาษาจีนระดับประถมศึกษาปี พ.ศ. 2541 แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- ภาษาจีนระดับเตรียมความพร้อม จัดสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
- ภาษาจีนระดับอ่านออกเขียนได้ จัดสอนในชั้นประถมศึกษาที่ 2-4
- ภาษาจีนระดับประถมศึกษา จัดสอนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6

แนวทางการจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดสถานการณ์และบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาจีนให้มากที่สุด โดยใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่หลากหลาย

ภาษาจีนระดับเตรียมความพร้อม เน้นความสามารถในด้านการฟัง พูด โดยจัดกิจกรรมที่สนุกสนานเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยกับภาษาจีนและเรียนรู้ด้วยความเป็นสุข ส่วนภาษาจีนระดับอ่านออกเขียน ได้จัดกิจกรรมที่ผสมผสาน การสะกดสัทอักษร การอ่านและเขียน

นอกจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาจีนระดับประถมศึกษาของปี พ.ศ. 2535 ดังนี้ คือ

1) เพื่อให้สามารถใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อความได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมกับวัฒนธรรม
2) เพื่อให้สามารถใช้ภาษาจีนในการสื่อสารตามสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
3) เพื่อให้มีความรู้และเข้าใจวัฒนธรรมจีน
4) เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านหนังสือภาษาจีน และใช้สื่อภาษาจีนด้วยความเป็นสุข
5) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาจีนอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ประโยชน์เป็นเครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ
6) เพื่อให้มีเจตนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน เห็นประโยชน์และคุณค่าภาษาจีน

- โครงสร้างหลักสูตร

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้จัดการเรียนการสอนภาษาจีนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษ เน้นการเรียนภาษาจีนในระดับพื้นฐานโดยจัดแบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับภาษาจีนเตรียมความพร้อม

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนภาษาจีนระดับเตรียมความพร้อมเน้นการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการเรียนรู้ภาษาตามแนวธรรมชาติ เน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการฟัง - พูดเป็นเบื้องต้น มีการร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความสุข สนุกสนาน ในการเรียนรู้ โดยใช้ภาษาในระดับพื้นฐานง่าย ๆ ในการเข้าสู่สังคม และการสื่อสารตลอดจนการเรียนรู้คำนามที่เกี่ยวกับคน สัตว์ สิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป และคำกริยาแสดงอาการเคลื่อนไหวต่าง ๆ ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาจีนในระยะต้น

จุดประสงค์การเรียนรู้

1) เพื่อให้สามารถใช้ภาษาจีนได้เหมาะสมกับวัย

2) เพื่อให้สามารถฟัง และปฏิบัติคำสั่งง่าย ๆ ได้

3) เพื่อให้สามารถออกเสียงสัทอักษร คำ และข้อความสั้น ๆ สื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง

4) เพื่อให้สามารถพูดสื่อความหมายในสถานการณ์ง่าย ๆ ได้ตามระดับภาษาที่เรียน

เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน

ระดับภาษาจีนอ่านออกเขียนได้

แนวคิดในการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนภาษาจีนระดับอ่านออกเขียนได้ เป็นการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเริ่มเรียนรู้สัทอักษร การสะกดคำ การอ่าน และหลักการเขียน คำศัพท์ภาษาจีนที่ฟัง - พูดได้แล้วในระดับเตรียมความพร้อม

ในระดับนี้ผู้เรียนจะเกิดความสามารถในการสื่อสารทั้ง 4 ด้าน คือ การฟัง พูด อ่าน เขียน โดยร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทำให้เกิดความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ ผู้เรียนเริ่มพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียน รวมทั้งฝึกหัดคัดลายมือและเขียนคำตอบ รู้จักใช้ภาษาในระดับพื้นฐานในการเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรมของการสื่อความได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษา เรียนรู้คำนามเกี่ยวกับคน สัตว์และสิ่งของที่พบเห็นในชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป รวมทั้งคำกริยาแสดงลักษณะและอาการของสิ่งเหล่านี้ โดยขยายวงศัพท์เพิ่มขึ้นตามความเหมาะสม ฝึกใช้พจนานุกรม หนังสือ และสื่ออื่น ๆ ที่พบเห็นรอบ ๆ ตัว ซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยในการเรียนรู้และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดี เห็นประโยชน์และคุณค่าของการเรียนภาษาจีน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1) เพื่อให้สามารถใช้ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่าน และเขียนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับระดับที่เรียน

2) เพื่อให้สามารถฟัง พูด และสนทนาเป็นภาษาจีนในสถานการณ์ง่าย ๆ

3) เพื่อให้สามารถสะกดสัทอักษร อ่าน เขียนคำศัพท์ ประโยคสั้น ๆ และใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้อย่างถูกต้อง

4) เพื่อให้สามารถใช้พจนานุกรมและสื่ออื่น ๆ เป็นเครื่องมือในการเพิ่มพูนความรู้ด้านคำศัพท์ได้อย่างถูกต้อง

5) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาจีน

ระดับภาษาจีนพื้นฐานประถมศึกษา

แนวคิดการจัดการเรียนการสอน

การเรียนการสอนภาษาจีนระดับพื้นฐานประถมศึกษา เป็นการเรียนการสอนที่มีระดับสูงขึ้นจากภาษาจีนเตรียมความพร้อมและภาษาจีนอ่านออกเขียนได้

การเรียนในระดับนี้เน้นการใช้ภาษาจีนที่ถูกต้องตามหลักและตามมารยาทสังคมของการใช้ภาษา ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ที่หลากหลายมากขึ้น เขียนบันทึกประจำวัน เรียงความ และจดหมาย พัฒนาความสามารถในการสื่อสารตามสถานการณ์จริง โดยขยายวงคำศัพท์กว้างออกไปจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว และขยายวงคำศัพท์ที่มีความหมายเป็นนามธรรม เรียนรู้ภาษาท่าทาง การลงเสียงหนักเบา ตลอดจนจังหวะและทำนองเสียง เพื่อสามารถสื่อความหมายได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์และวัฒนธรรมของการสื่อความ รู้จักใช้พจนานุกรมและสื่อประเภทต่างๆ เป็นเครื่องช่วยในการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาให้เพิ่มมากขึ้น มีเจตคติที่ดีและเห็นประโยชน์และคุณค่าของการเรียนภาษาจีน

จุดประสงค์ของการเรียนรู้

1) เพื่อให้สามารถสื่อสารด้วยการฟัง พูด อ่านและเขียนได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน เหมาะสมกับระดับที่เรียน

2) เพื่อให้สามารถพูด ฟัง และสนทนาเป็นภาษาจีน และอ่านจับใจความได้

3) เพื่อให้สามารถสื่อความหมายด้วยการเขียนข้อความและคำพูดอื่น ๆ เป็นภาษาจีนและใช้เครื่องหมายวรรคตอนได้อย่างถูกต้อง

4) เพื่อให้สามารถใช้ภาษาจีนเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยใช้สื่อประเภทต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ พจนานุกรม และสื่ออื่น ๆ

5) เพื่อให้สามารถใช้ภาษาจีนเป็นพื้นฐานที่จะศึกษาในระดับที่สูงขึ้น มีความรู้ ความเข้าใจหลักเกณฑ์การใช้ภาษา

6) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของการใช้ภาษาจีน

7) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อภาษาจีนและมีนิสัยรักการอ่าน

- **การจัดเวลาเรียน**

การจัดชั่วโมงสอนภาษาจีนของโรงเรียนสอนภาษาจีนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในปัจจุบันมีลักษณะดังตาราง 6

ตาราง 6 โครงสร้างหลักสูตรภาษาจีนระดับประถมศึกษา

ระดับการศึกษาภาษาจีน	ชั้นปีที่ศึกษา	จำนวนคาบเรียน / สัปดาห์	จำนวนคาบ / ปี	รวมทั้งสิ้น (ชั่วโมง) / สัปดาห์
ระดับเตรียมความพร้อม	ประถม 1	15	600	300
ระดับอ่านออกเขียนได้	ประถม 2	15	600	300
	ประถม 3	15	600	300
	ประถม 4	15	600	300
ระดับพื้นฐานประถมศึกษา	ประถม 5	15	600	300
	ประถม 6	15	600	300

หมายเหตุ : 1 คาบเท่ากับ 20 นาที

ที่มา : กองโรงเรียนพิเศษโยบายพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 30 พฤศจิกายน 2541

จากตารางวิเคราะห์แล้วว่า กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการสอนภาษาจีนออกเป็น 3 ระดับตามชั้นปี คือ ชั้นประถมศึกษา 1 ให้ศึกษาอยู่ในระดับเตรียมความพร้อมตลอดปีการศึกษา โดยกำหนดเวลาเรียนทั้งสิ้น 15 คาบเรียนต่อสัปดาห์หรือเท่ากับ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ คิดเฉลี่ยวันละ 3 คาบ หรือเท่ากับ 60 นาที (1 ชั่วโมง) ต่อวัน คิดเป็นเวลาตลอดปีการศึกษาเท่ากับ 600 คาบเรียนหรือเท่ากับ 200 ชั่วโมงต่อปีการศึกษา

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-4 จัดให้เรียนภาษาจีนระดับอ่านออกเขียนได้ตลอดปีการศึกษา โดยมีคาบเรียนเท่ากับชั้นประถม 1

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 จัดให้เรียนภาษาจีนระดับพื้นฐานประถมศึกษา ระดับพื้นฐานประถมศึกษา แต่ละระดับการศึกษามีแนวคิดและจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนี้

โรงเรียนประถมศึกษาทั่วไป

ที่กล่าวมาข้างต้นเป็นการศึกษาระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสอนภาษาจีน แต่สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาทั่วไปนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่งให้เพิ่มเติมภาษาจีนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษหลักสูตรประถมศึกษาที่ 5-6 ในวิชาภาษาจีนการฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ตั้งแต่วันที่ 17

กันยายน พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้มีความเข้าใจในหลักเกณฑ์การใช้ภาษาอันเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษาจีน

1) ให้นักเรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนที่จะช่วยให้ใช้ภาษาในการสื่อสารได้ตามความเหมาะสมแก่วัย

2) ให้มีเจตคติที่ดีต่อภาษาจีนอันเป็นภาษาสากล รวมทั้งมีนิสัยรักการอ่านและการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

3) เพื่อเป็นแนวทางในการนำภาษาจีนไปใช้ประโยชน์

คำอธิบายในกิจกรรมการสอนภาษาจีนกลุ่มประสบการณ์พิเศษของแต่ละกลุ่ม ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 7 คำอธิบายกลุ่มกิจกรรมการสอนภาษาจีนระดับประถมศึกษา

กลุ่มกิจกรรมการสอน	คำอธิบาย
การฟัง	- ฝึกฟังและปฏิบัติตามความหมายของคำ วลี ประโยค จำแนกและจัดหมวดหมู่ความสัมพันธ์ของคำที่ฟัง - ฝึกฟังประโยค บทสนทนาสั้น ๆ ในโอกาสต่าง ๆ แล้วอภิปรายซักถามเกี่ยวกับความเข้าใจ ความรู้สึก และข้อคิดที่ได้จากสิ่งที่ฟัง - ฝึกฟังข้อความสั้น ๆ และอภิปราย ซักถามใจความสำคัญของเรื่อง - เพื่อให้มีความสามารถในการฟัง เข้าใจสิ่งที่ฟัง ปฏิบัติตามได้ สามารถวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง มีความสนุกสนานในการเรียนภาษาจีน และมีนิสัยที่ดีในการฟัง
การพูด	- ฝึกพูดออกเสียงคำ วลี ประโยค ให้ถูกต้องตามหลักการออกเสียงภาษาจีนตามแบบให้สัมพันธ์กับความหมายและเรื่องที่ฟัง - ฝึกพูดสนทนาในสถานการณ์ต่าง ๆ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม เล่าเรื่อง อธิบาย แสดงความนึกคิด ความต้องการ แสดงบทบาทสมมติ เล่นเลียนแบบ เล่นเกม และฝึกร้องเพลง - เพื่อให้มีความสามารถในการพูดได้ชัดเจนถูกต้อง สื่อความได้ มีความสนุกสนาน และมีนิสัยที่ดีในการพูด

กลุ่มกิจกรรมการสอน	คำอธิบาย
การอ่าน	- ฝึกการอ่านเสียงคำ วลี ประโยค ตามหลักเกณฑ์การอ่าน - ฝึกการอ่านออกเสียง และอ่านในใจเรื่องที่เกี่ยวกับประสบการณ์และการดำเนินชีวิต นิทาน นิยาย เรื่องสั้น ๆ ข่าว โฆษณา คำแนะนำ คำชี้แจง แผนที่ แผนภูมิ และกราฟที่ประกอบเรื่องราวนำมาอ่าน แล้วอภิปรายซักถามเกี่ยวกับรายละเอียด ความคิดเห็น และใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน - ฝึกใช้พจนานุกรมในการเพิ่มเติมความรู้ - เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่านและสามารถนำไปอ่านคำใหม่ ๆ ให้มีทักษะในการอ่านออกเสียงและอ่านในใจ มีความสามารถในการวิเคราะห์ สรุปใจความสำคัญ การใช้พจนานุกรม และการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมโดยการอ่าน
การเขียน	- ฝึกการเขียนลำดับขีดของตัวอักษรจีน การเขียนคำ วลี ประโยค และข้อความตามที่กำหนดให้ - ฝึกเขียนคำ วลี ประโยค และข้อความให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา เครื่องหมายต่าง ๆ การเลือกใช้คำให้ถูกต้องตามความหมาย ประโยคและรูปประโยค การใช้คำตามหน้าที่ในประโยค การเรียบเรียงประโยคให้เป็นข้อความที่สื่อความหมายได้ชัดเจน - อภิปรายซักถามเกี่ยวกับโครงเรื่อง ลำดับเหตุการณ์ใจความสำคัญของเรื่องที่เขียน แล้วฝึกเขียนภายใต้คำแนะนำ และตามความคิดของตนอย่างเสรี - ฝึกเขียนตามคำบอก เขียนประโยคแสดงความรู้สึก ความต้องการ บทสนทนาง่าย ๆ หรือข้อความสั้น ๆ จากการอ่าน และการฟัง บันทึกเหตุการณ์ประจำวันแบบกรอกรายการต่าง ๆ แผนผัง บัตรเชิญ บัตรอวยพร - เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้อง รวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงาม และสื่อความหมายได้ สามารถคิดลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความนึกคิดอย่างเสรี และนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

ที่มา คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 964 / 2535 เรื่อง เพิ่มเติมภาษาจีนในกลุ่มประสบการณ์พิเศษหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533)

3.2.2 การศึกษาภาษาจีนระดับมัธยมศึกษา

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีโรงเรียนที่เปิดสอนภาษาจีนในระดับมัธยมศึกษาทั้งตอนต้นและตอนปลายโดยเฉพาะ แต่ทางกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศคำสั่งให้จัดการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นรายวิชาเลือกเสรี ในหมวดวิชาภาษาต่างประเทศ โดยกำหนดรายวิชาและคาบเรียน ดังนี้

ตาราง 8 รายวิชาเลือกเสรีในกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

ลำดับที่	ชื่อรายวิชา	จำนวนคาบ / สัปดาห์ / ภาค	จำนวนหน่วยการเรียน
1	จ 011 ภาษาจีนหลัก 1	4	2
2	จ 012 ภาษาจีนหลัก 2	4	2
3	จ 021 เสริมทักษะ 1	2	1
4	จ 022 เสริมทักษะ 2	2	1
5	จ 013 ภาษาจีนหลัก 3	4	2
6	จ 014 ภาษาจีนหลัก 4	4	2
7	จ 023 เสริมทักษะ 3	2	1
8	จ 024 เสริมทักษะ 4	2	1
9	จ 031 อ่านจีนเบื้องต้น 1	2	1
10	จ 032 อ่านจีนเบื้องต้น 2	2	1
11	จ 015 ภาษาจีนหลัก 5	4	2
12	จ 016 ภาษาจีนหลัก 6	4	2
13	จ 033 อ่านจีนเบื้องต้น 3	2	1
14	จ 034 อ่านจีนเบื้องต้น 4	2	1
15	จ 041 ทักษะฟัง-พูด 1	2	1
16	จ 042 ทักษะฟัง-พูด 2	2	1
17	จ 051 ทักษะอ่าน 1	2	1
18	จ 052 ทักษะอ่าน 2	2	1
19	จ 061 ทักษะเขียน 1	2	1
20	จ 062 ทักษะเขียน 2	2	1

สำหรับเนื้อหาวิชาสามารถพิจารณาได้จากคำอธิบายรายวิชาได้ดังนี้

ตาราง 9 คำอธิบายรายวิชาภาษาจีนในกลุ่มวิชาภาษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น

ชื่อรายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
จ 011 ภาษาจีนหลัก 1 จ 012 ภาษาจีนหลัก 2	สำรวจความสามารถพื้นฐานในด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ฝึกการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้คำศัพท์ใกล้ตัวและโครงสร้างพื้นฐานของภาษา ฟังประโยคและข้อความสั้น ๆ พูดสื่อความเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน อ่านออกเสียง อ่านบทความสั้น ๆ เขียนคำและประโยค เพื่อให้มีความพร้อมความสนใจ และมีทักษะเบื้องต้นในการสื่อความหมายและเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษา
จ 013 ภาษาจีนหลัก 3 จ 014 ภาษาจีนหลัก 4	ฝึกการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้ศัพท์และโครงสร้างที่เพิ่มขึ้น ฟังบทสนทนาและข้อความสั้น ๆ พูดสื่อความเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน อ่านออกเสียง อ่านบทอ่านที่ยาวขึ้น เขียนบรรยายและเขียนเล่าเรื่องสั้น ๆ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และความสนใจในการใช้ภาษาและเลือกใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้
จ 015 ภาษาจีนหลัก 5 จ 016 ภาษาจีนหลัก 6	ฝึกการฟัง พูดอ่าน เขียน โดยใช้ศัพท์และโครงสร้างที่ซับซ้อนขึ้น ฟังบทสนทนา เรื่องเล่าและข้อความต่าง ๆ พูดสื่อความเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน บรรยายและเล่าเรื่องสั้น ๆ อ่านออกเสียง อ่านบทอ่านที่มีระดับความยากง่ายที่สูงขึ้น เขียนบรรยาย เขียนเล่าเรื่อง กรอกแบบฟอร์มและเขียนจดหมายส่วนตัว เพื่อให้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้กว้างขวางเหมาะสมกับกาลเทศะและเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษา
จ 021 เสริมทักษะ 1 จ 022 เสริมทักษะ 2 จ 023 เสริมทักษะ 3 จ 024 เสริมทักษะ 4	ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน เพิ่มเติมจากที่ได้เรียนในวิชาหลัก โดยการจัดกิจกรรมเพื่อให้สามารถใช้ทักษะได้อย่างคล่องแคล่วและแม่นยำยิ่งขึ้น

ที่มา เอกสารแนบท้ายคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 965 / 2535 ลงวันที่ 17 กันยายน 2535

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายมีรายวิชาภาษาจีนทั้งสิ้น 6 รายวิชาดังตาราง 10

ตาราง 10 รายวิชาเลือกเสรีในกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

ลำดับที่	ชื่อรายวิชา	จำนวนคาบ / สัปดาห์ / ภาค	จำนวนหน่วยการเรียน
1	จ 13011 ภาษาจีน 1	6	3
2	จ 13012 ภาษาจีน 2	6	3
3	จ 13013 ภาษาจีน 3	6	3
4	จ 13014 ภาษาจีน 4	6	3
5	จ 13015 ภาษาจีน 5	6	3
6	จ 13016 ภาษาจีน 6	6	3

ที่มา : เอกสารแนบท้ายคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 280 / 2535 วันที่ 2 เมษายน 2535

ตาราง 11 คำอธิบายรายวิชาภาษาจีนในกลุ่มวิชาภาษาหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

ชื่อรายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
จ 13011 ภาษาจีน 1 จ 13012 ภาษาจีน 2	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยใช้คำศัพท์ใกล้ตัว ประโยคสั้นๆ และโครงสร้างพื้นฐานของภาษา ฟังประโยคและข้อความสั้น ๆ ฝึกวิธีการเขียนตัวอักษรจีนให้ถูกต้องตามหลักการเขียนตัวอักษรจีน พัฒนาความสามารถในการเขียนประโยคต่าง ๆ ที่ศึกษามาถูกหลัก เพื่อให้มีความพร้อม ความสนใจ มีทักษะเบื้องต้นในการสื่อความหมายและเป็นพื้นฐานในการเรียนภาษา
จ 13013 ภาษาจีน 3 จ 13014 ภาษาจีน 4	ฝึกการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยใช้คำศัพท์และโครงสร้างที่เพิ่มขึ้น ฟังบทสนทนาและข้อความสั้น ๆ พูดสื่อความเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน อ่านออกเสียง อ่านบทอ่านที่ยาวขึ้น เขียนบรรยายเพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการใช้ภาษา และการเลือกใช้ภาษาในการสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้

ชื่อรายวิชา	คำอธิบายรายวิชา
จ 13015 ภาษาจีน 5 จ 13016 ภาษาจีน 6	ฝึกการฟัง พูด อ่าน เขียน โดยใช้คำศัพท์และโครงสร้างที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น ฟังบทสนทนา เรื่องเล่าและข้อความต่าง ๆ พูดสื่อความเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน บรรยายและเล่าเรื่องสั้น ๆ อ่านออกเสียงบทอ่านที่มีระดับความยากง่ายที่สูงขึ้น เขียนบรรยาย เขียนเล่าเรื่อง และเขียนจดหมายส่วนตัว เพื่อให้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้กว้างขวาง เหมาะสมกับกาลเทศะ และเห็นประโยชน์ของการเรียนภาษา

ที่มา เอกสารแนบท้ายคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการที่ วก 280 / 2535 วันที่ 2 เมษายน 2535

3.2.3 การศึกษาภาษาจีนระดับอุดมศึกษา

มหาวิทยาลัยรัฐ

ในจำนวนสถาบันระดับอุดมศึกษาของรัฐจำนวนทั้งสิ้น 19 แห่ง สถาบันที่จัดสอนหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาเอกมีเพียงทั้งสิ้น 4 แห่งเท่านั้น ได้แก่ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยของรัฐที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาเอกแห่งแรกคือ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี โดยทำการเปิดสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 จนถึงปัจจุบันสามารถผลิตบัณฑิตสาขาวิชาภาษาจีนได้ 18 รุ่น นอกจากนี้ยังมีมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาโท ดังข้อมูลตาราง 12

HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY

ตาราง 12 มหาวิทยาลัยรัฐที่เปิดหลักสูตรภาษาจีน

ชื่อ	คณะ	ชื่อสาขาวิชา	ปีที่เปิดหลักสูตร	หมายเหตุ
1. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ -วิทยาเขตปัตตานี -วิทยาเขตภูเก็ต	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยว	ภาษาจีน วิเทศธุรกิจ	*2518 (แผนจัดตั้ง)	เปิดเป็นวิชาเอก
2. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	อักษรศาสตร์	ภาษาจีน	*2524	เปิดเป็นวิชาเอก
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	ศิลปศาสตร์	ภาษาจีน	*2533	เปิดเป็นวิชาเอก
4. มหาวิทยาลัยบูรพา	มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	ภาษาจีน	*2535	เปิดเป็นวิชาเอก
...าบันราชภัฏ	-	การศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาจีน	2536	เปิดเป็นวิชาเอก
...ศรีนครินทรวิโรฒ	มนุษยศาสตร์	ภาษาจีน	2540	เปิดเป็นวิชาโท
...ยงใหม่	มนุษยศาสตร์	ภาษาตะวันออก	2527	เปิดเป็นวิชาโท
...แหง	มนุษยศาสตร์	ภาษาจีน	ไม่ระบุ	เปิดเป็นวิชาโท

8.

หมายเหตุ

...ำนวนจากการผลิตบัณฑิตตั้งแต่ปีการศึกษาแรก

...ชน

มหาวิทยา...

ของมหาวิทยาลัย ยกเว...หลักสูตรภาษาจีนทั้งของรัฐและเอกชนส่วนใหญ่จัดสอนตามแผนการศึกษา ฮั่วเคี้ยวปอเต็กเซี่ยงตึ้ง ดังนี้ ...ลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติที่ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อให้บรรลุปณิธานของมูลนิธิ โรค (3) จัดตั้งโรงเรียนและสถาน...ลือผู้ประสบอัคคีภัย (2) จัดตั้งโรงพยาบาลรักษาผู้เจ็บไข้ได้ป่วยทุก บำรุงกิจกรรมด้านศาสนา วรรณกรรม ... (4) ช่วยเหลือจัดการศพทั่วไปและจัดตั้งสุสาน (5) ส่งเสริมและ นี้ได้มุ่งเน้นทางด้านการส่งเสริมการศึกษาและ...วิทยาศาสตร์ (6) บำเพ็ญทานการกุศลโดยทั่วไป โดยทั้ง ภาษาจีนเป็นวิชาเอกมีจำนวนมากกว่ามหาวิทยาลั...ธรรมจีนด้วย มหาวิทยาลัยเอกชนที่เปิดหลักสูตรสอน ตาราง 13 ...รัฐและส่วนใหญ่เน้นหลักสูตรภาษาจีนธุรกิจ ข้อมูลดัง

ตาราง 13 มหาวิทยาลัยเอกชนที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นหลักสูตรวิชาเอกและวิชาโท

ชื่อ	คณะ	ชื่อสาขาวิชา	ปีที่เปิดหลักสูตร
1. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	ศิลปศาสตร์	ภาษาจีนธุรกิจ	*2531
2. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์	ศิลปศาสตร์	ภาษาจีนธุรกิจ	*2526
3. มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	ศิลปศาสตร์	ภาษาจีน	2535
4. มหาวิทยาลัยหอการค้า	มนุษยศาสตร์	ภาษาจีน	2538
5. มหาวิทยาลัยรังสิต	ศิลปศาสตร์	ภาษาจีน	2542

หมายเหตุ * ปีที่เปิดสอนคำนวนจากการผลิตบัณฑิตตั้งแต่ปีการศึกษาแรก

3.3 การผลิตบัณฑิตภาษาจีน

3.3.1 จำนวนบัณฑิตทางด้านภาษาจีน

จากการที่ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลการผลิตบัณฑิตของสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ โดยการส่งจดหมายสอบถามไปยังมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น 11 แห่ง และสามารถสรุปข้อมูลทางด้านการผลิตบัณฑิตวิชาเอกภาษาจีนของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งได้ดังตารางที่ 14

HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY

ตาราง 14 จำนวนบัณฑิตทางด้านภาษาจีนของมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชน

ชื่อสถาบัน / ปี พ.ศ.	ม.สงขลานครินทร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ม.ธรรมศาสตร์	ม.บูรพา	ม.อัสสัมชัญ	ม.ธุรกิจบัณฑิตย์	ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	ม.หอการค้า	ม.รังสิต	รวม
2524	5	-	-	-	-	-	-	-	-	5
2525	7	-	-	-	-	-	-	-	-	7
2526	16	-	-	-	-	-	-	-	-	16
2527	14	8	-	-	-	-	-	-	-	22
2528	9	2	-	-	-	-	-	-	-	11
2529	18	5	-	-	-	*	-	-	-	23
2530	7	3	-	-	-	*	-	-	-	10
2531	24	5	-	-	-	*	-	-	-	29
2532	10	11	-	-	-	*	-	-	-	21
2533	11	17	-	-	-	*	-	-	-	28
2534	14	4	-	-	2	*	-	-	-	20
2535	20	7	-	-	13	*	-	-	-	40
2536	26	7	17	-	28	*	-	-	-	78
2537	14	2	21	-	39	*	-	-	-	76
2538	28	10	20	38	36	*	3	** -	-	135
2539	27	14	16	42	55	*	14	-	-	168
2540	24	28	17	33	42	*	33	-	-	177
2541	28	26	*	12	64	*	52	-	-	182
รวม	**302**	**149**	**91**	**125**	**279**	**52**	**102**	**-**	**-**	**1,100**

หมายเหตุ : * ไม่เปิดเผยจำนวน ** เริ่มเปิดสอนหลักสูตรภาษาจีน

ที่มา เอกสารรายการจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ (พิจารณาบรรณานุกรม "เอกสารทางราชการ")

จากตารางข้างต้นวิเคราะห์ได้ว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 - ปัจจุบัน ประเทศไทยมีการผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านภาษาจีน รวมทั้งสิ้น 1,100 คน โดยมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (วิทยาเขตปัตตานี) เป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกของไทยที่ผลิตบัณฑิตทางด้านภาษาจีน ต่อมาปี พ.ศ. 2527 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยก็ได้เริ่มผลิตบัณฑิตทางด้านภาษาจีนขึ้นตามมา โดยเริ่มเปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 และจะเห็นได้ว่าตั้งแต่ปี พ.ศ 2527-2533 มีเพียงสถาบันอุดมศึกษาของไทยเพียง 2 แห่งเท่านั้นที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนเป็นวิชาเอกและเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ปี พ.ศ. 2529 จึงเริ่มมีมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งแรกเปิดสอนหลักสูตรภาษาจีน คือ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ตามด้วยมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่สามารถผลิตบัณฑิตภาษาจีนได้มากกว่าทุกสถาบันในแต่ละปี ส่วนสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ ที่มีการผลิตบัณฑิตทางด้านภาษาจีน ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (เริ่มผลิตบัณฑิตภาษาจีนในปี พ.ศ. 2536 เป็นปีแรก) มหาวิทยาลัยบูรพา (เริ่มผลิตบัณฑิตภาษาจีนในปี พ.ศ. 2538 เป็นปีแรก) มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (เริ่มผลิตบัณฑิตภาษาจีนในปี พ.ศ. 2538 เป็นปีแรก) ส่วนมหาวิทยาลัยหอการค้าที่เริ่มเปิดสอนหลักสูตรภาษาจีน ในปี พ.ศ. 2538 คาดว่าจะสามารถผลิตบัณฑิตได้ในปี 2541 จำนวนประมาณ 40 คน (อาจารย์กมลพรรณ คุณูปการ. สัมภาษณ์) มหาวิทยาลัยรังสิตเป็นอีกสถาบันหนึ่งที่เปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนล่าสุดในปี พ.ศ. 2542 คาดว่าภายใน 3 ปีข้างหน้าก็จะสามารถผลิตบัณฑิตได้จำนวนหนึ่งเช่นกัน

หากวิเคราะห์ความสามารถในการผลิตบัณฑิตทางด้านภาษาจีนของประเทศไทยตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2524-2541 พบว่า จำนวนบัณฑิตของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งในปีแรกมีจำนวนค่อนข้างน้อย คือ อยู่ในระหว่าง 2-8 คน (ยกเว้นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และมหาวิทยาลัยบูรพา) ปีที่มีจำนวนบัณฑิตสูงสุด คือ ปี พ.ศ. 2541 คือ มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 182 คน โดยมหาวิทยาลัยอัซสัมชัญเป็นมหาวิทยาลัยที่สามารถผลิตบัณฑิตภาษาจีนได้มากที่สุด คือ 64 คน หากเปรียบเทียบปริมาณการผลิตบัณฑิตของแต่ละมหาวิทยาลัยของรัฐจะเห็นว่าสามารถผลิตได้ปีละ 10-30 คน มหาวิทยาลัยของเอกชนสามารถผลิตได้ระหว่าง 30-50 คน แนวโน้มการผลิตบัณฑิตภาษาจีนของประเทศไทยในอนาคตจึงคาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกไม่มากก็น้อย

3.3.2 ลักษณะของบัณฑิตภาษาจีน

ด้านคุณลักษณะของบัณฑิตวิชาเอกภาษาจีนของแต่ละมหาวิทยาลัย ผู้วิจัยพิจารณาโดยการสำรวจข้อมูลรายวิชาภาษาจีนของมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งว่าเน้นไปในรูปแบบใด ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้จัดรายวิชาต่าง ๆ ออกเป็นหมวดวิชา 9 ประเภท ดังนี้

1. หมวดพื้นฐานการใช้ภาษาจีน รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาจีนรวมอยู่ในรายวิชาเดียวกัน

2. หมวดการสนทนา รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะด้านการฟัง การพูดภาษาจีน

3. หมวดการอ่าน รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน การวิเคราะห์บทความภาษาจีน

4. หมวดการเขียนภาษาจีน รายวิชาที่เน้นการฝึกทักษะด้านการเขียนภาษาจีน

5. หมวดการแปลภาษาจีน รายวิชาด้านการแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย หรือการแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน

6. หมวดภาษาศาสตร์ภาษาจีน รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับอักษร คำศัพท์ การใช้ภาษา การออกเสียง ระบบคำ รวมทั้งไวยากรณ์ภาษาจีน เป็นต้น

7. หมวดประวัติศาสตร์และวรรณกรรมจีน รายวิชาด้านประวัติศาสตร์จีน วรรณกรรมจีน วัฒนธรรมจีน รวมไปถึงลักษณะและการใช้ภาษาโบราณ

8. หมวดสังคมศาสตร์และปรัชญาจีน รายวิชาด้านสังคม ปรัชญาจีน

9. หมวดทักษะภาษาจีนเฉพาะด้าน เป็นรายวิชาที่มีลักษณะที่แตกต่างจากรายวิชาที่กล่าวมาทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นทักษะการใช้ภาษาเพื่อวิชาชีพด้านใดด้านหนึ่ง รวมไปถึงศิลปะการเขียนและการดนตรี

10. หมวดศิลปะ-ดนตรี ศิลปการเขียน การวาด และดนตรี

11. หมวดภาษาจีนธุรกิจ เนื่องจากงานวิจัยเรื่องนี้เน้นเรื่องการผลิตบัณฑิตด้านภาษาจีนธุรกิจ ดังนั้นการจัดหมวดภาษาจีนธุรกิจ ให้เน้นทักษะการใช้ภาษาทางธุรกิจทั้ง 4 ด้านคือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

12. หมวดสัมมนา

ผลการสำรวจรายวิชาภาษาจีนที่มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งในประเทศไทยเปิดสอน สรุปได้ตามตารางที่ 15-17

HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY

ตาราง 15 เปรียบเทียบรายวิชาของมหาวิทยาลัยรัฐที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเอก

15 / 1 ชื่อมหาวิทยาลัย (ชื่อสาขาวิชา) หมวดวิชา	ม.สงขลานครินทร์ (ภาษาจีน)	ม.จุฬาลงกรณ์ (ภาษาจีน)	ม.ธรรมศาสตร์ (ภาษาจีน)	ม.บูรพา (ภาษาจีน)	สถาบันราชภัฏ (การศึกษา)
1 พื้นฐานการใช้ภาษาจีน	ภาษาจีนชั้นต้น 1 ภาษาจีนชั้นต้น 2 ภาษาจีนชั้นกลาง 1 ภาษาจีนชั้นกลาง 2 (4)	ภาษาจีนกลาง 1 ภาษาจีนกลาง 2 ภาษาจีนกลาง 3 ภาษาจีนกลาง 4 (4)	ภาษาจีน 1 ภาษาจีน 2 ภาษาจีน 3 ภาษาจีน 4 ภาษาจีน 5 ภาษาจีน 6 (6)	ภาษาจีนเบื้องต้น 1 ภาษาจีนเบื้องต้น 2 ภาษาจีนชั้นกลาง 1 ภาษาจีนชั้นกลาง 2 ภาษาจีนชั้นสูง 1 ภาษาจีนชั้นสูง 2 (6)	ภาษาจีนระดับต้น 1 ภาษาจีนระดับต้น 2 ภาษาจีนระดับต้น 3 ภาษาจีนระดับต้น 4 ภาษาจีนระดับกลาง 1 ภาษาจีนระดับกลาง 2 ภาษาจีนระดับสูง (7)
2 การสนทนา	การสนทนาภาษาจีนกลาง 1 การสนทนาภาษาจีนกลาง 2 การพูดในที่ชุมชน (3)	สนทนาภาษาจีนกลาง 1 สนทนาภาษาจีนกลาง 2 (2)	การฟัง-การพูดภาษาจีน 1 การฟัง-การพูดภาษาจีน 2 การฟัง-การพูดภาษาจีน 3 การฟัง-การพูดภาษาจีน 4 สุนทรพจน์จีน (5)	การฟัง-พูดภาษาจีน 1 การฟัง-พูดภาษาจีน 2 การฟัง-พูดภาษาจีน 3 การฟังข่าวภาษาจีน (4)	การฟังภาษาจีน 1 การฟังภาษาจีน 2 การฟังและพูดภาษาจีน 1 การฟังและพูดภาษาจีน 2 สนทนาภาษาจีน (6)
3 การอ่าน	การอ่านภาษาจีน 1 การอ่านภาษาจีน 2 การอ่านหนังสือพิมพ์ การอ่านทั่วไป (4)	การอ่านภาษาจีน 1 การอ่านภาษาจีน 2 การอ่านหนังสือพิมพ์จีน 1 การอ่านหนังสือพิมพ์จีน 2 (4)	การอ่านภาษาจีน 1 การอ่านภาษาจีน 2 การอ่านภาษาจีน 3 การอ่านภาษาจีน 4 การอ่านหนังสือพิมพ์จีน การอ่านนวนิยายจีนสมัยโบราณ การอ่านนวนิยายจีนสมัยใหม่ (7)	การอ่านภาษาจีน 1 การอ่านภาษาจีน 2 การอ่านภาษาจีนโบราณ การอ่านหนังสือพิมพ์จีน 1 การอ่านหนังสือพิมพ์จีน 2 (6)	การอ่านภาษาจีน 1 การอ่านภาษาจีน 2 การอ่านภาษาจีน 3 การอ่านหนังสือพิมพ์จีน 1 การอ่านหนังสือพิมพ์จีน 2 การอ่านภาษาจีนโบราณ เรื่องสั้นจีน (7)

15 / 2 ชื่อมหาวิทยาลัย (ชื่อสาขาวิชา) หมวดวิชา	ม.สงขลานครินทร์ (ภาษาจีน)	ม.จุฬาลงกรณ์ (ภาษาจีน)	ม.ธรรมศาสตร์ (ภาษาจีน)	ม.บูรพา (ภาษาจีน)	สถาบันราชภัฏ (การศึกษา)
4 การเขียน	การเขียนภาษาจีน 1 การเขียนภาษาจีน 2 (2)	การเขียนภาษาจีน 1 การเขียนภาษาจีน 2 (2)	การเขียนภาษาจีน 1 การเขียนภาษาจีน 2 การเขียนภาษาจีน 3 การเขียนภาษาจีน 4 (4)	การเขียนภาษาจีน 1 การเขียนภาษาจีน 2 (2)	การเขียนภาษาจีน 1 การเขียนภาษาจีน 2 เรียงความภาษาจีน 1 เรียงความภาษาจีน 2 การเขียนรายงานภาษาจีน (5)
5 การแปล	การแปลไทย-จีน การแปลจีน-ไทย (2)	แปลไทย-จีน แปลจีน-ไทย (2)	การแปลภาษาจีน 1 การแปลภาษาจีน 2 (2)	การแปลภาษาจีน 1 การแปลภาษาจีน 2 (2)	การแปลภาษาจีน 1 การแปลภาษาจีน 2 (2)
6 ภาษาศาสตร์	ภาษิตสำนวนจีน หลักภาษาจีน 1 หลักภาษาจีน 2 หลักภาษาจีน 3 อักษรจีน ศัพทศาสตร์ภาษาจีน การเปรียบภาษาจีน-ไทย (7)	หลักภาษาจีนกลาง วิวัฒนาการตัวอักษรจีน (2)	โครงสร้างภาษาจีน ภาษาศาสตร์จีนเบื้องต้น ภาษาจีนคลาสสิค 1 ภาษาจีนคลาสสิค 2 (4)	หลักภาษาจีน 1 หลักภาษาจีน 2 (2)	ระบบเสียงภาษาจีน หลักภาษาจีน (2)
7 ประวัติศาสตร์และวรรณกรรม	วรรณคดีจีน 1 วรรณคดีจีน 2 วัฒนธรรมจีน 1 วัฒนธรรมจีน 2 ภาษาจีนโบราณ วรรณกรรมสมัยใหม่ วรรณกรรมจีนปัจจุบัน (7)	ภาษาจีนโบราณ 1 ภาษาจีนโบราณ 2 ประวัติวรรณคดีจีน 1 ประวัติวรรณคดีจีน 2 (4)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีจีน วรรณคดีจีนสมัยโบราณ วรรณคดีจีนสมัยฮุย-ถัง-ซ่ง วรรณคดีจีนสมัยหยวน-หมิง-ชิง วรรณคดีจีนสมัยใหม่ (6)	ประวัติวรรณกรรมจีน วรรณกรรมจีนปัจจุบัน วรรณกรรมจีนโบราณ นวนิยายจีน 1 นวนิยายจีน 2 ประวัติศาสตร์จีนสมัยใหม่ วัฒนธรรมจีน (7)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยววรรณคดีจีน นิทานสุภาษิตจีน วัฒนธรรมจีน (3)

15 / 3 ชื่อมหาวิทยาลัย (ชื่อสาขาวิชา) หมวดวิชา	ม.สงขลานครินทร์ (ภาษาจีน)	ม.จุฬาลงกรณ์ (ภาษาจีน)	ม.ธรรมศาสตร์ (ภาษาจีน)	ม.บูรพา (ภาษาจีน)	สถาบันราชภัฏ (การศึกษา)
8 สังคมศาสตร์และปรัชญาจีน	จีนศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน (2)	บทอ่านคัดเลือกภาษาจีนทางสังคม - ศาสตร์ (2)	-	ปรัชญาจีน (1)	-
9 ทักษะภาษาจีน เฉพาะด้าน	ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว ภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนกวางตุ้ง (3)	สัมมนานิยายจีนสมัยปัจจุบัน ภาษาจีนสำหรับการท่องเที่ยว (2)	ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว 1 ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว 2 (2)	ภาษาจีนสำหรับเลขานุการ ภาษาจีนสำหรับมัคคุเทศก์ ภาษาจีนเพื่อการโรงแรม (3)	หนังสือแบบเรียนภาษาจีน (1)
10 ศิลปะ - ดนตรี	ศิลปะการเขียนพู่กันจีน (1)	ศิลปะการเขียนตัวอักษรจีน (1)	การเขียนตัวอักษรจีนด้วยพู่กันจีน 1 การเขียนตัวอักษรจีนด้วยพู่กันจีน 2 (2)	การเขียนอักษรจีน (1)	-
11 ภาษาจีนธุรกิจ	สนทนาภาษาจีนธุรกิจ 1 สนทนาภาษาจีนธุรกิจ 2 (2)	ภาษาจีนธุรกิจ (1)	-	เศรษฐศาสตร์จีน (1)	-
12 สัมมนา	สัมมนาวรรณกรรมจีน สัมมนากวีนิพนธ์จีน (2)				
รวม (รายวิชา)	39	25	37	34	33

ตาราง 16 เปรียบเทียบรายวิชาของมหาวิทยาลัยเอกชนที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเอก

16 / 1 ชื่อมหาวิทยาลัย (ชื่อสาขาวิชา) หมวดวิชา	ม.อัสสัมชัญ (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (ภาษาจีน)	ม.หอการค้า (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.รังสิต (ภาษาจีน)
1 พื้นฐานการใช้ภาษาจีน	Chinese 1 Chinese 2 Chinese 3 Chinese 4 (4)	ภาษาจีนกลาง 1 ภาษาจีนกลาง 2 ภาษาจีนกลาง 3 ภาษาจีนกลาง 4 (4)	ภาษาจีน 1 ภาษาจีน 2 ภาษาจีน 3 ภาษาจีน 4 ภาษาจีนในชีวิตประจำวัน ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร 1 ภาษาจีนเพื่อการสื่อสาร 2 (7)	ภาษาจีน 1 ภาษาจีน 2 ภาษาจีน 3 ภาษาจีน 4 (4)	ภาษาจีน 1 ภาษาจีน 2 ภาษาจีน 3 ภาษาจีนเชิงสื่อสาร (4)
2 การสนทนา	Oral Comprehention and Expression Cinese Conversation and Discussion 1 Cinese Conversation and Discussion 2 Public Speaking in Chinese (4)	การสนทนาภาษาจีนกลาง 1 การสนทนาภาษาจีนกลาง 2 (2)	การสนทนาภาษาจีนกลาง 1 การสนทนาภาษาจีนกลาง 2 (3)	การฟัง-การพูดภาษาจีน 1 การฟัง-การพูดภาษาจีน 2 การฟังภาษาจีนจากสื่อ การกล่าวในที่ประชุมชน (4)	ระบบเสียงภาษาจีนกลางและการสนทนา การสื่อสารด้วยวาจา การพัฒนาการฟังและการอ่านภาษาจีน (3)

16 / 2 ชื่อมหาวิทยาลัย (ชื่อสาขาวิชา) หมวดวิชา	ม.อัสสัมชัญ (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (ภาษาจีน)	ม.หอการค้า (ภาษาจีน)	ม.รังสิต (ภาษาจีน)
3 การอ่าน	Chinese Reading and Oral Report Reading in Chinese Newspapers 1 Reading in Chinese Newspapers 1 (3)	การอ่านภาษาจีน 1 การอ่านภาษาจีน 2 การอ่านหนังสือพิมพ์จีน 1 การอ่านหนังสือพิมพ์จีน 2 (4)	การอ่านภาษาจีน 1 การอ่านภาษาจีน 2 (2)	การอ่านภาษาจีน 1 การอ่านภาษาจีน 2 การอ่านเพื่อศึกษาประวัติศาสตร์และ- วัฒนธรรมจีน การอ่านหนังสือพิมพ์จีน (4)	การอ่านภาษาจีน 1 การอ่านภาษาจีน 2 การอ่านหนังสือพิมพ์จีนเบื้องต้น การอ่านหนังสือพิมพ์จีน 2 การอ่านภาษาจีนและการอภิปราย (5)
4 การเขียน	Report Writing in Chinese 1 (1)	การเขียนภาษาจีน 1 การเขียนภาษาจีน 2 (2)	การเขียนภาษาจีน 1 การเขียนภาษาจีน 2 (2)	การเขียนภาษาจีน 1 การเขียนภาษาจีน 2 (2)	การเขียนภาษาจีน (1)
5 การแปล	Translation 1 (Chinese-Thai) (1)	แปลไทย-จีน แปลจีน-ไทย (2)	การแปลภาษาจีน 1 การแปลภาษาจีน 2 (2)	การแปลภาษาจีนเบื้องต้น (2)	การแปลภาษาจีนเป็นภาษาไทย การแปลภาษาไทยเป็นภาษาจีน (2)
6 ภาษาศาสตร์	Introduction to Chinese Linguistics (3)	หลักภาษาจีนกลาง วิวัฒนาการตัวอักษรจีน (2)	หลักภาษาจีน (1)	หลักภาษาจีน สำนวนสุภาษิตจีน ภาษาศาสตร์จีนเบื้องต้น (3)	วิวัฒนาการตัวอักษรจีน ทักษะการประมวลคำภาษาจีน ไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง 1 ไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง 2 (4)
7 ประวัติศาสตร์และ วรรณกรรม	Survey of Chinese Literature (1)	ภาษาจีนโบราณ 1 ภาษาจีนโบราณ 2 ประวัติวรรณคดีจีน 1 ประวัติวรรณคดีจีน 2 (4)	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีจีน ภาษาจีนโบราณประยุกต์ วรรณกรรมร้อยแก้วจีน 1 วรรณกรรมร้อยแก้วจีน 2 (4)	ภาษาจีนโบราณ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณ - คดีจีน วรรณกรรมร้อยแก้วจีน (3)	ภาษาจีนโบราณเบื้องต้น วัฒนธรรมและจารีตธรรมจีน (2)

HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

16 / 3 ชื่อมหาวิทยาลัย (ชื่อสาขาวิชา) หมวดวิชา	ม.อัสสัมชัญ (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (ภาษาจีน)	ม.หอการค้า (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.รังสิต (ภาษาจีน)
8 สังคมศาสตร์และปรัชญา	-	บทอ่านคัดเลือกภาษาจีนทางสังคมศาสตร์ (1)	วัฒนธรรมกับภาษาจีน (1)	-	-
9 ทักษะภาษาจีนเฉพาะด้าน	Chinese for Secretaries Chinese for Hotel Chinese for Tourism (3)		ภาษาจีนเพื่อธุรกิจการท่องเที่ยว ภาษาจีนสำหรับมัคคุเทศก์ 1 ภาษาจีนสำหรับมัคคุเทศก์ 2 ภาษาจีนสำหรับเลขานุการ ภาษาจีนเพื่อการโรงแรม ภาษาจีนเพื่อการสื่อสารมวลชน ภาษาจีนในวงการแพทย์และพยาบาล การสนทนาภาษาจีนแต้จิ๋ว (8)	โปรแกรมคอมพิวเตอร์จีน ประสบการณ์วิชาชีพ ภาษาจีนเพื่อธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยว ภาษาจีนสำหรับมัคคุเทศก์ (4)	มัคคุเทศก์ 1 มัคคุเทศก์ 2 มัคคุเทศก์ 3 มัคคุเทศก์ 4 ภาษาจีนสำหรับบุคลากรสำนักงาน 1 ภาษาจีนสำหรับบุคลากรสำนักงาน 2 ภาษาจีนเพื่ออุตสาหกรรมการบริการ (7)
10 ศิลปะ - ดนตรี	-	-	-	ศิลปะและดนตรี (1)	-

HUACHIEW CHALERMPRAKIET UNIVERSITY 華僑崇聖大學

16 / 4 ชื่อมหาวิทยาลัย (ชื่อสาขาวิชา) หมวดวิชา	ม.อัสสัมชัญ (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.ธุรกิจบัณฑิตย์ (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (ภาษาจีน)	ม.หอการค้า (ภาษาจีนธุรกิจ)	ม.รังสิต (ภาษาจีน)
11 ภาษาจีนธุรกิจ	Business Communication in Chinese 1 Business Communication in Chinese 2 (2)	ภาษาจีนธุรกิจ (1)	ภาษาจีนเพื่อธุรกิจ ภาษาจีนเพื่อการค้าระหว่างประเทศ การแปลธุรกิจ (3)	สนทนาภาษาจีนธุรกิจ 1 สนทนาภาษาจีนธุรกิจ 2 ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจและการเมืองจีน ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจจีน การแปลภาษาจีนธุรกิจ 1 การแปลภาษาจีนธุรกิจ 2 การเขียนเพื่อการสื่อสารจีนธุรกิจ ภาษาจีนสำหรับธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ การเขียนจดหมายจีนธุรกิจ (9)	-
12 สัมมนา	-	-	-	-	-
รวม (รายวิชา)	20	22	32	35	31

ตาราง 17 เปรียบเทียบรายวิชาของมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาโท

17 / 1 ชื่อมหาวิทยาลัย หมวดวิชา	ม.รามคำแหง	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ			
1 พื้นฐานการใช้ภาษาจีน	ภาษาจีนพื้นฐาน 1 ภาษาจีนพื้นฐาน 2 ภาษาจีนพื้นฐาน 3 ภาษาจีนพื้นฐาน 4 (4)	ภาษาจีน 1 ภาษาจีน 2 ภาษาจีน 3 ภาษาจีน 4 ภาษาจีน 5 (5)			
2 การสนทนา	การสนทนาภาษาจีน (1)	การสนทนา 1 การสนทนา 2 การฟัง-การพูด 1 การฟัง-การพูด 2 สุนทรพจน์จีน (5)			
3 การอ่าน	การอ่านภาษาจีนแต้จิ๋ว การอ่านภาษาจีนแต้จิ๋ว ภาษาจีนระดับกลาง 1 ภาษาจีนระดับกลาง 2 การอ่านภาษาจีนเกี่ยวกับวัฒน - ธรรมจีน การอ่านภาษาจีนในวรรณคดี การอ่านหนังสือพิมพ์จีน บทอ่านการละครจีน บทอ่านศิลปกรรมจีน (9)	การอ่าน 1 การอ่าน 2 หนังสือพิมพ์จีน 1 หนังสือพิมพ์จีน 2 (4)			

17 / 2 ชื่อมหาวิทยาลัย หมวดวิชา	ม.รามคำแหง	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ			
4 การเขียน	ภาษาจีนระดับสูง 1 ภาษาจีนระดับสูง 2 (2)	การเขียน 1 การเขียน 2 (2)			
5 การแปล	การแปล 1 การแปล 2 (2)	การแปล 1 การแปล 2 (2)			
6 ภาษาศาสตร์	หลักภาษาจีนสมัยปัจจุบัน หลักภาษาจีนสมัยโบราณ สุภาษิตจีน (3)	โครงสร้างภาษาจีน (1)			
7 ประวัติศาสตร์และ วรรณกรรม	ประวัติวรรณคดีจีนเบื้องต้น (1)	ภาษาจีนโบราณประยุกต์ ประวัติศาสตร์จีน นวนิยายจีนสมัยใหม่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณคดีจีน วิวัฒนาการของวรรณคดีจีน (5)			
8 สังคมศาสตร์ และปรัชญา		ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจีน วัฒนธรรมจีน ความสัมพันธ์ไทย-จีน (3)			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

17 / 3 ชื่อมหาวิทยาลัย หมวดวิชา	ม.รามคำแหง	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ			
9 ทักษะภาษาจีน เฉพาะด้าน	ภาษาจีนในธุรกิจการท่องเที่ยว (1)	ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว 1 ภาษาจีนเพื่อการท่องเที่ยว 2 (2)			
10 ศิลปะ-ดนตรี	-	-			
11 ภาษาจีนธุรกิจ	ภาษาจีนธุรกิจ 1 ภาษาจีนธุรกิจ 2 (2)	ภาษาจีนเพื่อธุรกิจ 1 ภาษาจีนเพื่อธุรกิจ 2 (2)			
12 สัมมนา	-	-			
รวม (รายวิชา)	25	31			

หมายเหตุ วงเล็บ หมายถึง จำนวนรายวิชาโดยรวมของหมวดวิชานั้น ๆ

จากข้อมูลในตาราง 15-17 ผู้วิจัยได้สรุปจำนวนรายวิชาตามหมวดวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ทราบประเภทรายวิชาที่แต่ละมหาวิทยาลัยให้ความสำคัญ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 18 เปรียบจำนวนรายวิชาภาษาจีนของมหาวิทยาลัยรัฐและเอกชนที่เปิดสอน

หมวดวิชา	ม. สงขลานครินทร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ม. ธรรมศาสตร์	ม. บูรพา	สถาบันราชภัฏ	ม. อัสสัมชัญ	ม. ธุรกิจบัณฑิตย์	ม. หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ	ม. หอการค้า	ม. รังสิต
	มหาวิทยาลัยรัฐ					มหาวิทยาลัยเอกชน				
พื้นฐานการใช้ภาษาจีน	4	4	6	6	7	4	4	7	4	4
การสนทนา	3	2	5	4	5	4	2	3	4	3
การอ่าน	4	4	7	5	7	3	4	2	4	5
การเขียน	2	2	4	2	5	1	2	2	2	1
การแปล	2	2	2	2	2	1	2	2	2	2
ภาษาศาสตร์	7	2	4	2	2	3	2	1	3	4
ประวัติศาสตร์และวรรณกรรม	7	4	6	7	3	1	4	4	3	2
สังคมศาสตร์และปรัชญาจีน	2	2	-	1	-	-	1	1	-	-
ทักษะเฉพาะด้านภาษาจีน	3	2	2	3	3	3	-	8	4	7
ศิลปะ-ดนตรี	1	1	2	1	-	-	-	-	1	-
ภาษาจีนธุรกิจ	2	1	-	1	-	2	1	3	9	-
สัมมนา	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	39	25	37	34	33	20	22	32	35	31

หมายเหตุ ช่องตารางทึบ หมายถึง จำนวนมากที่สุด

จากตาราง 15-18 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า จำนวนรายวิชาภาษาจีนของมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ที่เปิดสอนอยู่ในระหว่าง 30-35 รายวิชา และโดยทั่วไปเน้นทักษะการอ่านและวรรณกรรมจีน ในที่นี้มหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่ให้ความสำคัญวิชาหมวดการอ่าน หมวดประวัติศาสตร์และวรรณกรรม และหมวดพื้นฐานการใช้ภาษาจีน สำหรับหมวดการแปลและหมวดการเขียน เปิดสอนค่อนข้างน้อย รายวิชาในหมวดการสนทนามีจำนวนปานกลาง ลักษณะของรายวิชาโดยภาพรวมค่อนข้างหลากหลาย ทั้งนี้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์เป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดสอนมากรายวิชาและลักษณะรายวิชามีความหลากหลายมากที่สุด จำนวนที่เปิดสอนรวมทั้งสิ้น 39 รายวิชา รองลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 37 รายวิชา มหาวิทยาลัยบูรพา 34 รายวิชา สถาบันราชภัฏ 33 รายวิชา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 25 รายวิชา ตามลำดับ

จำนวนรายวิชาของมหาวิทยาลัยเอกชนที่เปิดสอน สามารถจัดลำดับมาก - น้อย ได้ดังนี้ มหาวิทยาลัยหอการค้า จำนวน 35 รายวิชา มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ 32 รายวิชา มหาวิทยาลัยรังสิต 31 รายวิชา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 22 รายวิชา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ 20 รายวิชา

รายวิชาของมหาวิทยาลัยเอกชนมีลักษณะที่เน้นไปทางด้านการอ่าน พื้นฐานการใช้ภาษาจีน และเป็นที่น่าสังเกตว่า ถึงแม้หลักสูตรของมหาวิทยาลัยบางแห่งอยู่ภายใต้ชื่อสาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ แต่เปิดสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจน้อยมาก ยกเว้นมหาวิทยาลัยหอการค้าที่เปิดสอนรายวิชาหมวดภาษาจีนธุรกิจมากรายวิชาที่สุด โดยรายวิชาที่เปิดสอน ได้แก่ สนทนาภาษาจีนธุรกิจ 1 สนทนาภาษาจีนธุรกิจ 2 การแปลภาษาจีนธุรกิจ 1 การแปลภาษาจีนธุรกิจ 2 การเขียนเพื่อการสื่อสารจีนธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจการเมืองจีน ภาษาจีนสำหรับธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจจีน ซึ่งสังเกตได้ว่ารายวิชาดังกล่าวมีเนื้อหาค่อนข้างครอบคลุมทุกด้าน

มหาวิทยาลัยหอการค้าเป็นมหาวิทยาลัยที่เพิ่งเริ่มเปิดหลักสูตรภาษาจีนมาไม่นานนักแต่อาจเป็นเพราะหลักสูตรค่อนข้างทันสมัย และตรงต่อความต้องการของตลาด จึงมีผู้เรียนค่อนข้างมาก คือ จำนวน 50-60 คนต่อชั้นปี ส่วนมหาวิทยาลัยรังสิตซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่เพิ่งเริ่มเปิดหลักสูตรภาษาจีนปี พ.ศ. 2542 เป็นมหาวิทยาลัยอีกแห่งหนึ่งที่มีหลักสูตรทันสมัยไม่แพ้มหาวิทยาลัยหอการค้า

สำหรับหลักสูตรภาษาจีนของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ค่อนข้างจะไม่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว รายวิชาที่เปิดสอนคละเคล้าระหว่างหมวดวิชาการใช้ภาษาจีนพื้นฐาน และการใช้ภาษาจีนทางด้านวิชาชีพหลายแขนงรวมกัน ซึ่งลักษณะดังกล่าวอาจส่งผลต่อความสามารถของบัณฑิต กล่าวคือ ขาดความเข้มข้นในวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากมหาวิทยาลัยรัฐโดยทั่วไปที่เน้นหลักสูตรด้านการใช้ภาษาและวรรณกรรม หรือมหาวิทยาลัยเอกชนส่วนใหญ่ที่เน้นหลักสูตรด้านธุรกิจ เป็นต้น

หากพิจารณาหลักสูตรของมหาวิทยาลัยรามคำแหงและมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่าถึงแม้เปิดสอนเป็นวิชาโทแต่จำนวนรายวิชาค่อนข้างมากกว่ามหาวิทยาลัยที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเอกหลายแห่ง และลักษณะรายวิชาเน้นไปทางด้านการอ่านและการใช้พื้นฐานภาษาจีน